

Raport
de monitorizare a realizării Planului de acțiuni pe anul 2010 pentru
implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției
(la situația din 01.01.2011)

Notă: prezentul raport este elaborat conform Metodologiei de monitorizare și evaluare a Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și reprezintă un document de analiză a informației relevante modului și nivelului de realizare a Planului de acțiuni pe anul 2010 de implementare a Strategiei prenotate. În raport sunt incluse informațiile prezentate de către instituțiile supuse monitorizării, informații selectate de pe paginile web oficiale ale acestora și din rapoartele de monitorizare ale instituțiilor publice, elaborate de către reprezentanții societății civile și experții străini.

Planul de acțiuni pe anul 2010 pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției a fost aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 79 din 04.05.2010. Planul include 4 capitole, 8 măsuri și 56 de acțiuni concrete de realizare a acestora, dintre care cu termen inclus în trimestrele I - III – 21 acțiuni, cu termen „anul 2010, semestrial sau anual” - 31 și cu termen inclus în trimestrul IV – 4.

La situația din 01.01.2011 sunt apreciate ca realizate - 28, realizate parțial - 23, nerealizate – 5.

La 8 activități din Plan în calitate de executori sunt menționate, de rând cu autoritățile administrației publice centrale (AAPC), autoritățile administrației publice locale (AAPL). Informații relevante activităților desfășurate de către AAPL nu au fost incluse în raport, motivul fiind lipsa unui mecanism eficient de acumulare, generalizare și evaluare a rapoartelor, ținând cont că în RM numărul AAPL de nivelul I și II este foarte mare (ex. 32 raioane includ 43 orașe și 810 sate (comune)).

Capitol I. Perfecționarea cadrului legislativ și asigurarea aplicării
prevederilor legislației

Activitatea 1. Consolidarea cadrului legislativ național în vederea facilitării procesului de prevenire și combatere a corupției.

1.1. Ajustarea cadrului legislativ național la prevederile Protocolului adițional la Convenția penală privind corupția, ratificat prin Legea nr. 157-XVI din 6 iulie 2007 (termen de realizare – trim. I; executor – CCCEC; realizat)

Elaborat și remis în adresa Guvernului spre aprobare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ce include modificări și completări la Codul penal și Codul de procedură penală.

indicator de progres:

➤ *proiect elaborat și remis la Guvern spre aprobare - 1*

Proiectul inclusiv reglementează noțiunile de „persoană publică”, „persoană publică de rang înalt”, „persoană publică străină” și incriminează fapta de corupere a alegătorilor.

1.2. Examinarea oportunității de modificare a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea stabilirii pedepsei de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau a exercita anumite activități ca pedeapsă complementară pentru cazurile de infracțiune prevăzute la art. 327 alin. (1), art. 328 alin. (1), art. 330 alin. (1) și (2), art. 333 alin. (3), art. 335 alin. (1) și (2) (termen de realizare – trim.I, executor – CCCEC; realizat, indicator de progres – vezi acțiunea nr. 1.1.)

Elaborat proiect de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ce include modificări și completări la Codul penal și Codul de procedură penală (conform proiectului se va stabili pedeapsa de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau a exercita anumite activități ca pedeapsă complementară pentru cazurile de infracțiune prevăzute la articolele menționate).

1.3. Elaborarea unui proiect de lege privind completarea Legii nr. 90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției cu dispoziții noi referitoare la corupția din sectorul privat și răspunderea oficialilor străini pentru faptele de corupție comise (termen de realizare – trim. II; executor – CCCEC; realizat)

Elaborat proiect de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției.

Indicator de progres:

- proiect elaborat și remis la Guvern spre examinare - 1

1.4. Elaborarea cadrului normativ necesar implementării Legii nr. 16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese (proiectul regulamentului Comisiei principale de etică și regulamentului comisiilor speciale de etică) (termen de realizare – trim. II, executori – MJ, CCCEC, PG; realizat)

Urmare indicației Guvernului nr. 2903-83 din 17.03.2010 s-a format un grup de lucru, în componența căruia au fost incluși reprezentanții Ministerului Justiției, C.C.C.E.C., Ministerului Finanțelor, CAPC și TI – Moldova).

Indicator de progres:

- ședințe ale gr. de lucru – 3
- proiecte de legi elaborate – 3
- proiecte înaintate Guvernului spre aprobare - 3

Grupul examinând practica altor state a concluzionat necesitatea creării unei instituții independente, responsabile de controlul declarațiilor de venituri și proprietăți și declarațiilor de interese.

Ca urmare, grupul de lucru a elaborat varianta inițială a trei proiecte de legi:

- proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative – care vizează operarea unor modificări și completări în Codul penal, Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, Legea cu privire la conflictul de interese, Codul contravențional al RM;

- proiectul de Lege cu privire la Comisia principală de etică, structura și modul de funcționare a acesteia;
- proiectul de Lege pentru completarea Legii nr. 355-XVI din 23.12.2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar.

Proiectele prenotate au fost remise spre examinare Guvernului prin scrisoarea nr. 03/6531 din 07.09.2010.

1.5. Elaborarea proiectului de lege privind completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 cu dispoziții referitoare la incriminarea cumpărării voturilor și mituirea alegătorilor (termen de realizare – trim. II, executor – CCCEC; realizat, indicator de progres – vezi acțiunea nr. 1.1)

Elaborat proiect de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ce include modificări și completări la Codul penal și Codul de procedură penală. (Proiectul inclusiv incriminează fapta de corupere a alegătorilor).

1.6. Elaborarea proiectului hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cooperarea dintre asociațiile părintești și instituțiile de învățământ (termen de realizare – trim. III, executor - ME; realizat parțial)

Ministerul educației a format grup de lucru cu sarcina de a evalua relațiile sociale și raporturile juridice existente în cadrul sistemului educațional, în special să identifice raporturile dintre asociația de părinți și instituția de învățământ în scopul monitorizării colectării surselor financiare și transparenței în direcționarea acestora. Ca urmare a fost elaborat proiectul H.G. pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cooperarea dintre asociațiile părintești și instituțiile de învățământ. Proiectul a fost expedit spre avizarea autorităților de resort.

1.7. Eficientizarea mecanismului de declarare și control al veniturilor și proprietăților demnitarilor de stat, ale judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și ale unor persoane cu funcții de conducere (termen de realizare – trim. II, executor – CCCEC; nerealizat, indicator de progres – vezi măsura nr. 1.4.)

1.8. Reevaluarea regulilor și practicilor de acordare a întrevederilor pentru deținuți și de antrenare în muncă a condamnaților, elaborarea propunerilor în vederea excluderii factorilor ce generează corupție (termen de realizare – trim. III, executor – MJ; realizat)

Ministerul justiției a efectuat o reevaluare a regulilor și practicilor de acordare a întrevederilor pentru deținuți în contextul excluderii factorilor ce generează corupție.

Indicatori de monitorizare:

- formulate propuneri concrete – 3
- propuneri înaintate Guvernului -0

În rezultatul analizei efectuate au fost formulate următoarele propuneri:

-Acceptarea posibilității acordării întrevederilor de scurtă durată deținuților cu alte persoane cu condiția separării acestora prin sticlă, iar convorbirile să fie efectuate prin telefon. -Acordarea întrevederilor cu reprezentanții legali și mediatorii prin sticlă, iar convorbirile să fie efectuate prin telefon. Aceste interdicții vor stopa

intențiile condamnaților de a desemna rudele, soțiile în calitate de reprezentanți legali pentru a beneficia de întrevederi nelimitate. -Acceptarea acordării întrevederilor deținuților cu concubinele. În acest context de introdus completări în actele normative (Codul civil, Codul familiei, etc.) a noțiunii de concubinaj și definitivarea detaliată al acesteia. Cu referire la excluderea factorilor ce generează corupție la antrenarea în câmpul muncii a condamnaților s-a comunicat, că antrenarea în câmpul muncii a condamnaților și remunerarea lor se efectuează în strictă corespundere cu prevederile art. 253 - 255 al Codului de Executare.

Notă: în *Raportul anual privind respectarea drepturilor omului în RM*, elaborat de către Centrul pentru drepturile omului (anul 2009), s-a menționat că normele reglementate în actul guvernamental „Statutul executării pedepsei de către condamnați” completează relațiile ce țin de limitele, modul și condițiile acordării întrevederilor cu norme noi, care depășesc cerințele Codului de executare.

La Centrul pentru Drepturile Omului a fost înregistrat un număr considerabil de plângeri de la condamnați, care au invocat refuzul administrației instituțiilor penitenciare de a le acorda întrevederi cu alte persoane, decât soțul sau rudele.

În urma investigării situației sesizate s-a constatat că nu există o practică unică de aplicare a legislației la acest capitol, deseori întrevederile acordându-se la discreția administrației; administrația unor instituții penitenciare categoric nu acordă întrevederi cu alte persoane, decât cu rudele apropiate, nici chiar în cazuri excepționale; nu se indică motivul refuzului acordării întrevederii, după cum o cere art. 286 din Statutul executării pedepsei.

Reieșind din cele expuse, avocații parlamentari recomandă de a *opera unele modificări în Statutul executării pedepsei de către condamnat și elaborarea unui Regulament sau a unui act de uz intern care ar reglementa o procedură unică pentru toate instituțiile penitenciare de acordare a întrevederilor de scurtă și lungă durată, care vor contribui la asigurarea respectării drepturilor omului în instituțiile penitenciare și aplicarea corectă a Codului de executare.*

1.9. Analiza practicilor de constatare a abaterilor disciplinare comise de către deținuți, a modului de examinare a acestor cazuri și de aplicare a sancțiunilor disciplinare (termen de realizare – trim. III, executor – MJ; realizat)

Serviciile abilitate ale DIP trimestrial generalizează, sistematizează și analizează datele cu privire la practica disciplinară pe întreg sistemul penitenciar.

Indicatori de progres:

➤ *practici analizate trimestrial*

Astfel, în perioada de raport, în instituțiile penitenciare conform prevederilor art. 265 Cod de Executare, în total au fost aplicate **4811 sancțiuni** disciplinare la **3457 deținuți**. Sancțiunile disciplinare au fost aplicate doar deținuților care admit abateri disciplinare, încalcă regimul de deținere în penitenciar sau ignorează obligațiile de deținut stipulate în lege. Sancțiunile disciplinare se aplică deținuților în scris, de către șeful penitenciarului. Se interzice examinarea documentelor cu privire la constatarea abaterii disciplinare de către aceleași persoane care le-au

întocmit. Potrivit rezultatelor investigațiilor efectuate pe marginea abaterii disciplinare identificate, persoana responsabilă de examinare întocmește o încheiere cu privire la finalizarea cercetării (după necesitate) și, într-un termen de cel mult 7 zile de la data înregistrării raportului / comunicatului, înaintează materialele și propunerile, corespunzător situației, șefului penitenciarului, pentru expunerea deciziei. Șeful penitenciarului aplică sancțiunea disciplinară în cel mult 10 zile, iar în cazul unei verificări suplimentare - în cel mult 30 de zile de la data constatării încălcării. Sancțiunile aplicate deținuților se înregistrează în Registrul de evidență a sancțiunilor disciplinare.

1.10. Elaborarea codului de etică al experților judiciari (termen de realizare – trim. II, executor – MJ; realizat parțial)

Proiectul Codului de etică a fost elaborat și remis spre avizare instituțiilor interesate la 4 august 2010 prin scrisoarea cu nr.03/5832, remis la CCCEC pentru expertiza anticorupție la 9 septembrie 2010 prin scrisoarea 03/6617.

Indicatori de progres:

- Proiect al Codului de etică elaborat - 1
- Proiect al Codului de etică remis Guvernului spre aprobare - 0

Ținând cont de faptul că în derulare este elaborarea unui nou proiect de lege cu privire la expertiza judiciară, s-a considerat oportună promovarea proiectului acestui proiect și ulterior a proiectelor ce vin să reglementeze etica expertului judiciar, modul de organizare a stagiului și a modului de atestare a expertului judiciar.

1.11. Revizuirea art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 pentru a fi aplicabil cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și celor conexe prin prisma practicii judiciare penale (termen de realizare – trim. II, executori – PG, MJ; nerealizat)

1.12. Elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 prin includerea prevederilor ce ar permite condamnarea persoanelor juridice de tip întreprindere-fantomă, a persoanelor juridice și fizice (funcționari publici etc.) care au contribuit la înființarea acestora și revizuirea sancțiunilor pentru comiterea infracțiunilor menționate (termen de realizare – trim. II, executori – MF, MJ; realizat parțial)

Elaborat și urmează a fi aprobat proiectul de lege pentru completarea și modificarea unor acte legislative, aferente politicii bugetare pe anul 2011 și avizat de către instituțiile cointeresate conform modalității stabilite.

Indicatori de progres:

- Proiect de lege elaborat – 1
- Proiect de lege remis Guvernului spre aprobare - 0

Proiectul include modificări și completări la Codul Penal, inclusiv art. 242 va avea următorul cuprins: „Pseudoactivitate de întreprinzător – crearea de întreprinderi și/sau procurarea cotei părți majoritare în capitalul social a altor întreprinderi,

fără intenția de a desfășura activitatea de întreprinzător sau bancară; și/sau crearea aparenței desfășurării activității de întreprinzător care în fapt nu există, prin perfectarea și eliberarea de documente primare, prezentarea Declarațiilor și dărilor de seamă fiscale, în lipsa circuitului real al bunurilor și serviciilor, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari”.

1.13. Elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 prin includerea unei prevederi speciale a modului de evaluare a sumelor destinate trecerii în cont și restituite la compartimentul TVA în cazul procurării de bunuri și servicii de la întreprinderile-fantomă. Elaborarea și implementarea unor mecanisme eficiente care ar permite organelor de control să anuleze tranzacțiile fictive, restabilind obligațiile întreprinderilor nedisciplinate față de buget (termen de realizare – trim. II, executor – MF; realizat parțial, indicator de progres – vezi nr. 1.12)

Elaborat proiectul de lege pentru completarea și modificarea unor acte legislative, aferente politicii bugetare pe anul 2011 și avizat de către instituțiile cointeresate conform modalității stabilite. La situația din 01.10.10 se află la etapa de generalizare a propunerilor parvenite.

Proiectul include completarea în final al art. 102 din Codul Fiscal cu alineatul (10) cu următorul cuprins: „Suma TVA achitată sau care urmează a fi achitată, în temeiul facturilor fiscale primite de la întreprinderi care au desfășurat și/sau desfășoară pseudoactivitate de întreprinzător, fapt stabilit prin actul corespunzător al instanței de judecată, pentru toată perioada de desfășurare a pseudoactivității de întreprinzător, nu se trece în cont și urmează a fi corectată.”.

La art.113, alineatul (2) se completează cu o literă nouă d) cu următorul cuprins: „agentul economic a desfășurat și/sau desfășoară pseudoactivitate de întreprinzător, fapt constatat prin actul respectiv al instanței de judecată;”; la alineatul (3), textul „cu excepția cazurilor prevăzute la art.107” se exclude, art. se completează cu un alineat nou (4) cu următorul cuprins ”Data anulării înregistrării ca subiect impozabil cu TVA, în cazul pseudoactivității de întreprinzător, se consideră data începerii desfășurării pseudoactivității de întreprinzător, fapt stabilit prin actul respectiv al instanței de judecată”.

Art. 24 din Codul Fiscal se completează cu un alineat nou (10¹) cu următorul cuprins: „Nu se permite deducerea cheltuielilor confirmate de documentele primare eliberate din numele agenților economici care au desfășurat și/sau desfășoară pseudoactivitate de întreprinzător, fapt stabilit prin actul corespunzător al instanței de judecată, pentru toată perioada de desfășurare a pseudoactivității de întreprinzător”.

1.14. Examinarea oportunității de modificare a legislației în vederea asigurării accesului organelor fiscale la datele privind trecerea frontierei de stat de către persoane fizice (termen de realizare – trim. II, executor – MF; realizat)

De către Serviciul Fiscal de Stat a fost efectuat un studiu referitor la modificarea legislației în vederea asigurării accesului organelor fiscale la datele privind trecerea

frontoerei de stat de către persoanele fizice și ca rezultat s-a constatat că o astfel de modificare nu este oportună.

1.15. Examinarea oportunității de modificare a Legii nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public (termen de realizare – trim. II, executor – MJ; realizat parțial)

Aprobat de Guvern și remis în adresa Parlamentului spre adoptare proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care include o modificare la Legea nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public.

Indicatori de progres:

- *Proiect de lege remis Parlamentului spre adoptare – 1*
- Acest proiect întrunește doar ¼ din rezultatul scontat propus.*

Inclusiv, art. 1 alineatul (4) din Lege va avea următorul cuprins:

„încălcarea Codului constituie abatere disciplinară sau, după caz, contravenție sau infracțiune, căreia i se aplică respectiv prevederile legislației privind funcția publică și statutul funcționarului public, Codului Contravențional sau ale Codului Penal”.

În vederea argumentării necesității de modificare a Codului de conduită a funcționarului public, în adresa autorităților interesate au fost expediate scrisori (nr. 03/8301 din 22.11.2010 și nr. 03/8612 din 02.12.2010) de solicitare a propunerilor de rigoare. Examinarea acestora este în derulare.

1.16. Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice, care să stabilească un adaos comercial limitat în raport cu prețul fixat de producător pentru contractele de achiziții publice (termen de realizare – trim. III, executor – MF; nerealizat)

Elaborat proiectul legii de modificare și completare a Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice. Proiectul este supus consultărilor publice, fiind plasat pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor.

Indicatori de progres:

- *Proiect de lege elaborat – 1*
- Acest proiect nu întrunește condițiile propuse.*

Conform concluziilor **Ministerului de finanțe**, Legea privind achizițiile publice a fost modificată recent prin includerea prevederilor care obligă autoritățile contractante să procure produse alimentare autohtone. Lista acestor produse alimentare autohtone a fost aprobată de Guvern.

În ceea ce privește limitarea adaosului comercial în raport cu prețul producătorului se menționează că asemenea prevederi nu pot fi reflectate în *Legea privind achizițiile publice* din motivul că aceasta nu poate conține prevederi vis-à-vis de modul de desfășurare a activității de întreprinzător. Astfel, având în vedere faptul ca aceasta reglementează doar modul de desfășurare a unei proceduri care are drept scop la rândul sau identificarea unui potențial furnizor, asemenea cerințe (limitarea adaosului comercial) urmează a fi reflectate doar în legislația care reglementează activitatea de antreprenoriat.

Ca exemplu, se menționează că de la caz la caz adaosul comercial se calculează în mod diferit de către operatorii economici reieșind din cerințele autorității contractante. La o licitație publică unde poate fi livrat bunul (produse alimentare, mobilier, tehnica de calcul etc.) într-o singură partidă (angro), iar în altă procedură cerința poate fi ca aceeași cantitate să fie livrată pe etape, zilnic, săptămânal etc. sau chiar și la mai multe subdiviziuni, care se află la o distanță mare una de alta, respectiv în al doilea caz și prețul va fi mai mare.

1.17. Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, care să stabilească o procedură eficientă de înregistrare a întreprinderilor și de modificare a actelor de constituire a persoanelor juridice și a datelor fixate în Registrul de stat (termen de realizare – trim. III, executor – MF; realizat)

În scopul perfecționării procedurii de înregistrare a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, a fost elaborat proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative

Indicatori de progres:

- *Proiect de lege adoptat – 1 (Legea nr. 127 din 18.06.2010)*

În vederea realizării scopului propus au fost trasate anumite obiective, precum: perfecționarea și simplificarea procedurii înregistrării de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali; verificarea autenticității datelor din documentele gestionate de anumite autorități publice, necesare pentru înregistrarea de stat, în regim on-line, prin intermediul rețelelor electronice, fără implicarea în acest proces a fondatorului; eliminarea constrângerilor birocratice în mediul de afaceri. Proiectul include amendarea Legii nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Legii nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, Legii nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, Legii nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008. Proiectul include noțiunea de „ghişeu unic” ca principiu propriu procedurii înregistrării de stat.

1.18. Elaborarea unei variante noi a Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției (termen de realizare – trim. IV, executor – CCCEC; realizat parțial)

Implementat Proiectul privind evaluarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției, finanțat de către Comisia Europeană. În cadrul acestuia a fost elaborat proiectul Strategiei naționale anticorupție pentru anii 2011-

Indicatori de progres:

- *Raportul misiunii experților europeni elaborat, recomandări înaintate*
- *Proiect al Strategiei naționale*

2015.

anticorupție elaborat

Proiectul prenotat a fost supus dezbaterilor publice.

Alianța Anticorupție a inițiat expertiza proiectului Strategiei naționale anticorupție și a planului de acțiuni de implementare a acesteia, prezentând propuneri concrete de îmbunătățire a textului înainte de adoptare. Prin scrisoarea nr. 17/4979 din 01.12.2010 de la autoritățile cointeresate au fost solicitate propuneri în vederea îmbunătățirii proiectului Strategiei. Propunerile parvenite sunt la stadiul de examinare.

1.19. Elaborarea Planului de acțiuni pe anii 2011–2013 de implementare a Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției (termen de realizare – trim. IV, executor – CCCEC; realizat parțial)

Vezi nr. 1.18. Prin scrisoarea nr. 17/4979 din 01.12.2010 de la autoritățile cointeresate au fost solicitate propuneri de măsuri pentru elaborarea Planului de acțiuni de implementare a SNA pentru anul 2011.

În perioada de raport au fost elaborate și promovate o serie de alte acte relevante domeniului, printre care se menționează următoarele:

- (inclus și în pct. 1.15) aprobat de Guvern la 05.05.2010 și remis în adresa Parlamentului spre adoptare (nr. 1546 din 19.05.2010) proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, și anume a Codului de conduită a funcționarului public, Codului penal, Codului de procedură penală, Legii cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Legii cu privire la sistemul de executare silită, Legii privind achizițiile publice. Inclusiv proiectul propune modificarea și completarea Codului penal prin stabilirea răspunderii persoanelor juridice pentru acte de corupție și incriminarea faptei de „fals în acte contabile”;

- remis spre examinare Guvernului proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care include modificări și completări la Codul penal și Codul de procedură penală, în vederea înăsprii sancțiunilor penale aplicate în cazul comiterii infracțiunii de evaziune fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate;

- aprobat în cadrul ședinței Guvernului din 11.08.2010 proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului contravențional, care, printre altele, conține astfel de contravenții cum sunt „Protecționismul”, „Conflictul de interes”, „Gestionarea resurselor financiare și materiale publice contrar destinației”, „Nedenunțarea actelor de corupție și actelor conexe care au devenit cunoscute în exercițiul funcției”. Proiectul a fost remis în adresa Parlamentului spre examinare și adoptare (nr. 2303 din 13.08.2010);

- aprobat în cadrul ședinței Guvernului din 25.08.2010 proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care Codul penal se completează cu un nou articol „Evaziune fiscală a persoanelor fizice”. Proiectul a

fost remis în adresa Parlamentului spre examinare și adoptare (nr. 2395 din 02.09.2010);

- aprobată în cadrul ședinței Guvernului din 25.08.2010 Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe anii 2010-2012;

- elaborat în redacție nouă proiectul de Lege privind protecția avertizorilor și remis repetat spre examinare Guvernului la 15.09.2010. Proiectul face față tuturor exigențelor stabilite de standardele GRECO (inclusiv protecția corespunzătoare);

- au fost elaborate **8 acte normative**, inclusiv **6 aprobate** în vederea implementării Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

- aprobată H.G. nr. 96 din 16.02.2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

Proiectele de acte legislative și normative ale Guvernului, elaborate de către autoritățile publice centrale, au fost supuse *expertizei anticorupție* de CCCEC, conform atribuțiilor ce îi revin în virtutea art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 1104-XV din 06.06.2002 “Cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției”. În total, pe parcursul anului 2010, pe adresa Centrului au parvenit **721 proiecte** de acte normative. Din numărul total, **427 proiecte** au fost examinate și întocmite avize, iar în privința a **294 proiecte** au fost întocmite rapoarte de expertiză, inclusiv privitor la **115** proiecte de legi și **179** proiecte de hotărâri ale Guvernului.

Concluzii la activitatea 1:

1. Din **19 acțiuni** prevăzute la această activitate spre realizare, au fost **realizate – 9, realizate parțial – 7, nerealizate – 3**.

Notă: conform Planului prenotat, realizată se consideră activitatea la momentul prezentării proiectului elaborat în adresa Guvernului spre examinare și aprobare. Din 19 activități menționate, 5 proiecte de legi sunt remise în adresa Guvernului spre aprobare, 1 – remis în adresa Parlamentului spre adoptare și 1 – adoptat prin lege.

2. În anul curent nu au fost adoptate proiecte importante de legi, elaborate în vederea ajustării legislației naționale la prevederile Convenției ONU împotriva corupției, Convenției penale privind corupția și Protocolului său adițional. De asemenea, nu au fost puse în practică mecanisme eficiente de implementare a cadrului normativ anticorupție (Legea cu privire la conflictul de interese, Legea cu privire la declararea veniturilor și proprietăților demnitarilor de stat, ale judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și ale unor persoane cu funcții de conducere).

3. Un component al proiectului conceput în august 2008 pentru a asista autoritățile RM în implementarea acordurilor dintre RM și UE este armonizarea legislației la acquis-ul comunitar.

În cadrul acestui proiect, în iulie 2010 a fost lansat studiu “Legislația și politicile în domeniul achizițiilor publice”, plasat pe site-ul www.support-md-eu.md.

Experții europeni au concluzionat că, deși Legea cu privire la Achizițiile Publice din 2007 a fost elaborată, în general, în conformitate cu Directiva UE ce ține de Sectorul Public, mai trebuie incluse o serie de concepte specifice suplimentare. Mai mult, Directiva UE cu privire la Utilități și standardele UE privind sectoarele de apă, energie, transport și telecomunicații nu au fost încă transpuse. Experții au subliniat faptul că, în timp ce gradul de armonizare până în prezent este rezonabil și oferă o bază stabilă pentru aproximarea ulterioară mai amplă, Legea din 2007 cu privire la Achizițiile Publice necesită modificări pentru a atinge un grad de armonizare mai apropiat, precum și pentru a repara unele deficiențe identificate. În plus, Agenția Achiziții Publice a RM necesită personal suplimentar și capacitate instituțională adițională, în cazul în care urmează a fi realizate pregătirile și aproximarea ulterioară.

4. În cadrul Programului de asistență tehnică pentru RM, finanțat de UNDP, de către expertul Comisiei Europene a fost analizat sistemul legislativ și instituțional cu privire la prevenirea și combaterea corupției prin prisma acquis-ului european și a bunelor practici în materie.

În concluziile Raportului final au fost menționate următoarele necesități:

- adoptarea proiectelor elaborate de CCCEC și MJ, menționate mai sus;
- examinarea posibilității de înaintare a proiectului de modificare a Constituției în vederea excluderii tezei - “*Caracterul licit al dobândirii se prezumă*”;
- rezolvarea cu prioritate a problemei imunităților;
- realizarea unei analize privind limitele și modul în care se aplica exonerarea de răspundere în Republica Moldova în perspectiva vizitei de evaluare GRECO;
- necesită o clarificare zona legislativă ce ține de tehnici speciale de investigare (interceptările telefonice);
- reevaluarea regimului de sancționări în ceea ce privește faptele de corupție.

5. Realizarea angajamentelor asumate de către RM prin aderarea la instrumentele juridice internaționale anticorupție este monitorizată de către GRECO.

Conform deciziei GRECO din 5 decembrie 2008, Republica Moldova a pus deplin în executare sau a tratat în mod satisfăcător 9 recomandări din cele 15 adresate la runda 2 de evaluare, iar 6 – le-a executat parțial. Cu referire la restanțe, în raport s-au indicat măsuri ineficiente ce țin de: legislația privind aplicarea măsurilor operative de investigație, incriminarea infracțiunilor contabile, nu se ține cont de interdependența corupției cu crima organizată și spălarea de bani, nu există încă un dispozitiv clar și eficient al controlului declarațiilor de interese și de patrimoniu,

conflictelor de interese, privind semnalarea actelor de corupție și protecția avertizorilor de integritate.

În cadrul Reuniunii Plenare a GRECO din 27 septembrie – 01 octombrie a.c. a fost aprobat raportul, pregătit de Secretariatul GRECO, la suplimentul (addendum) raportului de conformitate la runda a 2-a, conform căruia din cele 6 recomandări restante s-a apreciat ca tratată satisfăcător – 1 și ca executate parțial - 5. În aceste 5 recomandări sunt menționate proiectele de legi elaborate dar neadoptate de Parlament. Majoritatea acestor proiecte de legi sunt menționate mai sus.

Capitol II. Prevenirea corupției

Activitatea 2. Eficientizarea sistemului instituțional

2.1. Implementarea acțiunilor de prevenire a corupției în procedurile de recrutare, selectare, angajare și promovare a persoanelor în funcțiile publice (termen de realizare – anul 2010, executori – AAPC și AAPL; realizat)

Conform informației prezentate de către AAPC în adresa Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, în lunile ianuarie – septembrie a.c. 19 (din 24) organe centrale de specialitate au aplicat procedura de ocupare a funcției publice vacante prin concurs pentru 38.4% din persoanele angajate în funcție publică

Indicatori de progres:

- *Aplicată procedura de concurs – 19 AAPC (din 24)*
- *Publicate anunțuri – 73*
- *Funcții vacante publicate – 308*
- *Desfășurate concursuri – 76*

de conducere de nivel superior, de conducere și execuție. În acest context, în perioada de raportare, au fost publicate 73 anunțuri privind ocuparea funcțiilor publice vacante prin concurs în MO al RM, mass-media, paginile web și panourile informative ale autorităților publice. În ministere și alte autorități administrative centrale s-au desfășurat 76 de concursuri pentru suplinirea a 308 funcții publice vacante, la care au depus dosare 1030 candidați. Numărul relativ mare de aplicanți (în medie –3.3 persoane per funcție) demonstrează interesul sporit manifestat față de încadrarea în funcții publice. (*Nota anuală va fi definitivată de către Cancelaria de Stat în luna februarie 2011*).

2.2. Organizarea schimbului de informații analitice între organele de drept referitor la aspecte ale dezvoltării fenomenului corupției, particularități de tactică și procedură, scheme de corupere și complici (termen de realizare – anul 2010, executori – CCCEC, SIS, MAI, PG; realizat parțial)

Analiștii CCCEC au elaborat circa 30 note și studii analitice, fiind elucidate unele particularități criminogene în sectorul public și de antreprenoriat, inclusiv fiind reflectate unele sectoare expuse riscului de corupție.

Indicatori de progres (CCCEC):

- *elaborate studii – circa 30*
- *Schimb de inf. – 1 caz*

Concluziile și recomandările de rigoare au fost prezentate atât autorităților publice ce gestionează domenii analizate, cât și subdiviziunilor operative ale CCCEC pentru ulterioarele investigații.

2.3. Instruirea lucrătorilor organelor de drept și a judecătorilor în domenii ce țin de: a) depistarea, investigarea, urmărirea penală și judecarea infracțiunilor de corupție; conexiunea dintre crima organizată, spălarea de bani și infracțiunile de corupție; b) gestionarea cazurilor de fraudă și corupție electorală (termen de realizare – anul 2010, executor – INJ, CCCEC, PG, MJ, CSM, MAI; realizat parțial)

Paralel cu tematica instruirii magistraților în domeniul materiei penale, civile și procesuale, CSM împreună cu INJ a organizat diferite seminarii, mese rotunde în domeniul protecției drepturilor fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței CEDO și eticii profesionale a judecătorilor. Totodată, cu suportul

Indicatori de progres:

- (CCCEC) seminarii – 4, inclusiv 3 peste hotare
- (MAI) cursuri de instruire – 10, audiența – 381 colaboratori
- (Procuratura) seminar internațional – 1, participanți – 2
- (INJ) seminar – 1, participanți – 45

Consiliului Europei și Comisiei Europene, au fost formate grupuri de formatori în domeniul aplicării măsurilor procesuale de constrângere și aplicării pedepselor alternative, care vor instrui toți judecătorii în perioada anilor 2010 – 2011.

La 18-19 martie 2010 INJ a organizat cursul de instruire „Răspunderea penală a persoanelor juridice – teorie și aplicare practică”, la care au participat 45 judecători.

CCCEC a organizat la 21.06.2010 un seminar în vederea studierii Instrucțiunii cu privire la investigarea conexiunii dintre crima organizată cu corupția. Colaboratorii Centrului au participat la 3 seminarii, desfășurate în afara țării (18-19.01.2010 și 9-11.02.2010, or. Astana, Kazahstan; 17-20.05.2010, Ljubleana, Slovenia).

În cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI au urmat 10 cursuri de instruire în domeniul depistării, investigării și urmării penale a infracțiunilor de corupție 381 colaboratori de poliție, specialiști ai serviciilor ordine publică, urmărire penală și persoanele promovate la funcțiile de conducere. Tematicile instruirilor au inclus normele Codului de etică și deontologie al polițistului, prevenirea și combaterea corupției, respectarea drepturilor omului.

Reprezentanții Procuraturii (2) au participat la trainingul pentru procurori tratând teme aferent spălării banilor, declarări veniturilor și conexiunii acestora cu actele de corupție – „International Issues in Asset Forfeiture” organizat de Departamentul de Stat al SUA, în perioada 12-16 octombrie 2010, Columbia, Carolina de Sud SUA.

2.4. Instituirea unui mecanism eficient în vederea excluderii cazurilor de relaționare a judecătorilor cu alte persoane pe tema dosarelor aflate pe rol în afara ședințelor de judecată (termen de realizare – anul 2010, executori – CSM, MJ; nerealizat)

Conform informației prezentate de către CSM, în fiecare instanță a fost afișată în locuri vizibile Hotărârea Consiliului

Indicatori de progres:

➤ *Mecanism implementat - 0*

Superior al Magistraturii privind interzicerea accesului cetățenilor, părților în proces, în birourile judecătorilor. Începând cu anul 2009 în derulare este implementarea Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD).

Concluzii la activitatea 2: Acest capitol include 4 acțiuni, dintre care 1 - realizată, 2 – realizate parțial și 1 nerealizată.

Activitatea 3. Prevenirea corupției în administrația publică

3.1. Evaluarea riscului de corupție în organele centrale de specialitate ale administrației publice (termen de realizare – noiembrie 2010, executori – AAPC; realizat parțial)

Prin Hotărârea Guvernului nr. 97 din 16.02.2010, punctul 2 al Hotărârii Guvernului nr.906 din 28 iulie 2008 „Cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice” a fost modificat, perioada de desfășurare a procedurii de autoevaluare fiind prelungită cu 2 ani (anii 2008-2011). Urmare modificărilor menționate mai sus, 22 autorități și-au modificat componența grupurilor de lucru, elaborând noi dispoziții în acest sens.

Indicatori de progres:

➤ *Formate grupuri de lucru – 23*

➤ *Instruiri desfășurate de către formatorii CCCEC - 6*

➤ *Instruiri desfășurate pe teren – 11*

➤ *Nivelul de realizare în mediu pe toate autoritățile publice - realizată faza de pregătire și parțial de evaluare a materialelor și activităților necesare desfășurării acestei măsuri.*

La situația din 01.01.2011, ca urmare a proceselor de reorganizare instituțională, Agenția „Moldsilva” nu a constituit, conform cerințelor, un grup de autoevaluare a riscurilor de corupție.

Entitățile raportoare au aprobat Planul procesului de autoevaluare a riscurilor de corupție, recomandat de către formatori, în care au fost indicate în mod detaliat măsurile, acțiunile și activitățile ce necesită a fi realizate în scopul identificării vulnerabilităților, termenii de realizare și desemnați responsabili. Astfel, grupurile de lucru au acumulat toată informația necesară - a fost identificat cadrul legal relevant instituției, identificate normele de etică, principalele procese de lucru pe domenii de activitate, au racordat chestionarul angajaților la specificul instituției, iar 8 instituții au aplicat în mod repetat chestionarea angajaților, cu sistematizarea răspunsurilor acumulate.

În vederea familiarizării grupurilor de lucru noi formate în cadrul organelor administrației publice centrale cu procedura de autoevaluare a riscurilor de corupție, formatorii CCCEC au organizat 6 instruirii (28-29 iunie, 20-21 septembrie și 17-18 noiembrie a.c.). La instruirii au participat corespunzător **47 funcționari publici**, membri ai grupurilor de lucru din cadrul a 14 instituții publice centrale

(iunie), **51 funcționari** din cadrul a 21 instituții publice centrale (septembrie) și **48 funcționari** din cadrul a 21 instituții (noiembrie).

Conform propunerilor înaintate de către grupurile de lucru din cadrul organelor administrației publice centrale, formatorii CCCEC au întocmit modelul final al chestionarului privind auto-evaluarea integrității organizaționale și tabelului pentru colectarea răspunsurilor din chestionar, acestea fiind plasate pe site-ul CCCEC, link-ul „evaluarea riscurilor”, pentru a putea fi utilizat de către membrii grupurilor de lucru.

Formatorii CCCEC au participat la unsprezece ședințe de lucru ale grupurilor de autoevaluare a riscurilor din cadrul CCCEC, Ministerului Finanțelor, Ministerului Culturii, Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Agenției Relații Funciare și Cadastru.

La cererea Ministerului muncii, protecției sociale și familiei, formatorii CCCEC au organizat instruirea cu tema „Evaluarea riscurilor de corupție în organele centrale de specialitate a administrației publice” pentru 90 de angajați ai aparatului central ai ministerului.

Întru facilitarea desfășurării procedurii de autoevaluare a riscurilor de corupție de către membrii grupurilor de autoevaluare în cadrul organelor administrației publice centrale, formatorii CCCEC au inițiat elaborarea „*Ghidului pentru efectuarea procedurii de autoevaluare a riscurilor de corupție și formularea Planului de integritate (îmbunătățire).*”

*Desfășurarea acestei activități întrunește unele **deficiențe**:*

- Activitatea de evaluare a riscurilor de corupție constituie o măsură inovatoare pentru Republica Moldova, procedura de realizare fiind totalmente nouă pentru autoritățile publice centrale. Reorganizările instituționale au determinat și modificarea componenței grupurilor de lucru, astfel instruirile desfășurate în anul 2009 se consideră a fi cu un impact minor;
- Atitudinea superficială a responsabililor autorităților publice în realizarea acestei activități, ceea ce a determinat o stagnare în implementarea Hotărârii Guvernului nr.906 din 28 iulie 2008.

Propuneri formulate de către formatorii CCCEC:

- modificarea Hotărârii Guvernului nr. 906 din 28.07.2008 în vederea lărgirii competențelor CCCEC și anume investirea cu atribuții de supraveghere/monitorizare a întregului proces de autoevaluare a riscurilor de corupție, desfășurat de către autorități;
- definitivarea Ghidului (Instrucțiuni), care va constitui o tălmăcire detaliată a Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție. Documentul elaborat va reprezenta un suport consultativ, clar și laconic, în ajutorul activității grupurilor de autoevaluare, care va conține descrierea pașilor necesari de parcurs întru implementarea Metodologiei;

- în temeiul art. 56³ din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar, nr. 847 din 24 mai 1996, de a recomanda organelor centrale de specialitate antrenarea activă a auditorilor interni în procedura de autoevaluare a riscurilor de corupție. Potrivit legii, auditul intern este o activitate independentă și obiectivă, efectuată în baza evaluării riscurilor, care oferă executorilor de buget servicii de consultanță și de asigurare rezonabilă privind eficacitatea sistemului de management financiar și control, organizat pentru atingerea obiectivelor instituției publice;
- completarea Codului Contravențional al Republicii Moldova cu un nou articol privind sancționarea persoanelor responsabile pentru refuzul, eschivarea sau neexecutarea în termen a procedurii de autoevaluare a riscurilor de corupție.
- studierea continuă a practicii altor state la acest segment, inclusiv prin autoinstruire, participare la seminare, instruiți, ateliere de lucru, training-uri, studii de vizită.

3.2. Mediatizarea informației privind oportunitățile de studii peste hotare și organizarea unor concursuri de preselecție a candidaților (termen de realizare – anul 2010, executor – ME; realizat)

Pe site-ul oficial al Ministerului educației au fost plasate 12 comunicate privitor la oportunități de studii peste hotarele țării, inclusiv privitor la:

Indicatori de progres (Ministerul educației):

➤ *oferte de studii publicate - 12*

- locurile de studii oferite de către Ministerul Educației, Cercetări, Tineret și Sport din *România* pentru studenții din Republica Moldova, despre sesiunile de admitere la studii universitare organizate, inclusiv cele suplimentare desfășurate în prima jumătate a lunii septembrie (5000 de locuri; dosare depuse – 4327);
- comunicatul Consiliului American pentru Învățământ Internațional Moldova privitor la înregistrarea elevilor pentru testările în cadrul concursului de schimb cultural-educațional FLEX. Selectarea în cadrul acestui program presupune o oportunitate unică pentru elevii claselor 9-a, a 10-a sau a 11-a de a petrece un an academic în *SUA*;
- oferta de burse la studii pentru anul 2010/2011 pentru cetățenii Republicii Moldova, oferită de Guvernul Statelor Unite *Mexicane*, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe a Mexicului,;
- oferta unei burse de studii (Masterat) în domeniul studiilor europene unui cetățean al Republicii Moldova pentru anul academic 2010/2011, oferită de Universitatea Westminster din *Londra*. Durata studiilor – 1 an academic;
- în conformitate cu prevederile Protocolului între Ministerul Educației al Republicii Moldova și Ministerul Învățământului și Științei din *Ucraina* privind colaborarea în domeniul învățământului pe anii 2010-2011, 2011-2012 și 2012-2013, partea ucraineană a oferit cetățenilor Republicii Moldova 100 locuri cu finanțare de la buget, în instituțiile de învățământ superior din Ucraina: 90-pentru cetățenii Republicii Moldova de origine ucraineană, 10 - pentru alte etnii, 3 – doctorat;

- *Federația Rusă*: 100 de burse în instituțiile de învățământ superior; 15 burse la Academia Diplomatică;
- Turcia: 22 de burse în instituțiile de învățământ superior;
- China: 3 burse ciclu I și 22 de burse masterat;
- oferta Guvernului Republicii *Macedonia* pentru burse de studii pentru cetățenii Republicii Moldova, Albania, Armenia, Camerun, Georgia, Ghana și Marocco în cadrul Universității Științelor Internaționale și Tehnologiei „St. Paul the Apostle” din or. Ohrid, Republica Macedonia;
- oferta Departamentului Asistență de Dezvoltare Internațională Hellenic Aid al Ministerului Afacerilor Externe din *Republica Elenă* pentru cetățenii Republicii Moldova de burse universitare și/sau postuniversitare în instituțiile de învățământ superior din Republica Elenă;
- oferta *Republicii Bulgaria* pentru 109 burse la studii superioare pentru cetățenii Republicii Moldova de etnie bulgară etc.

Conform informației prezentate de către Ministerul apărării, efectivul Armatei Naționale a fost informat individual sub semnătură referitor la oferta de studii peste hotare. Toate solicitările militarilor sînt examinate și aprobate de către comisia special constituită.

3.3. Monitorizarea executării Hotărârii Curții de Conturi nr. 20 din 29 mai 2009 privind rezultatele controlului asupra corectitudinii și legalității adoptării deciziilor de restituire a taxei pe valoarea adăugată de către Serviciul Fiscal de Stat în anul 2008 (termen de realizare – anul 2010, executori – CC, CCCEC, PG, MF; realizat)

Hotărârea prenotată a inclus următoarele cerințe:

IFPS, în comun cu organele de drept, să întreprindă măsuri eficiente privind încasarea de la contribuabili a taxei pe valoarea adăugată, trecută în contul beneficiarilor fără a fi declarată și achitată la buget. În vederea realizării acestei decizii au fost întreprinse următoarele măsuri: s-a creat un grup de lucru interministerial (IFPS, Ministerul Finanțelor, CCCEC, Banca Națională, Curtea de Conturi, Camera Înregistrării de Stat; au fost inițiate un șir de acțiuni în instanțele de judecată privind anularea tranzacțiilor efectuate de către întreprinderile „fantom”, pe 6 cazuri s-a obținut câștig de cauză, iar suma TVA aferentă tranzacțiilor anulate constituie 8504,1 mii lei.

Referitor la examinarea

- *Indicatori de progres (raportat de Curtea de Conturi):*

- *monitorizare efectuată*
- *obținut câștig de cauză în judecată – 6 cazuri (Suma TVA aferentă tranzacțiilor anulate – 8504,1 mii lei)*
- *blocată activitatea a 10 agenți economici, stopată activitatea unui agent economic, calculate și încasate suplimentar la buget impozite în mărime de 1 mln. lei.*

- *Indicatori de progres (raportat de CCCEC):*

- *stopată activitatea ilicită a 57 de agenți economici, cu dispunerea efectuării controalelor financiar-fiscale*
- *sechestrate pe conturile bancare*

responsabilității funcționarilor fiscali încadrați în administrarea restituirii TVA vis-a-vis de exercitarea atribuțiilor și aportul personal în combaterea evaziunilor fiscale, IFPS a efectuat ancheta de serviciu pe încălcările stabilite și a aplicat sancțiuni disciplinare persoanelor vinovate.

a întreprinderilor delictive - 4,6 mln lei

➤ *sechestrare datorii față de firme fantome - în valoare de circa 420 mii lei, ulterior fiind transmise IFPS pentru încasare forțată.*

- Aprobare prin H.G. nr. 1024 din 01.11.2010 un nou Regulament privind restituirea TVA.

În scopul stabilirii și menținerii în cadrul organelor fiscale a unui sistem de management și control intern, capabil să asigure administrarea eficientă și în condiții legale a TVA, inclusiv prin re aprobarea fișelor posturilor, cu stabilirea sarcinilor concrete și a responsabilităților funcționarilor fiscali, au fost desemnate prin ordine în fiecare organ fiscal de stat teritorial persoane responsabile de administrarea TVA, cărora prin fișele de post le-a fost atribuită sarcina „Controlul asupra corectitudinii și legalității restituirii TVA”. A fost elaborat și remis serviciilor fiscale teritoriale „Plan de acțiuni privind contracararea fenomenului întreprinderilor „fantome”.

Cerința privitor la îmbunătățirea activității comisiilor de restituire a TVA, a fost calificată de către IFPS ca acțiune ce nu se conformează obiectivului „Consolidarea sistemului național de integritate și de luptă împotriva corupției” din Programul de activitate a Guvernului „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2009-2013, care include printre acțiuni prioritare „reducerea poverii birocratice pentru mediul de afaceri în vederea diminuării spațiului pentru corupție”; compartimentului „Politici economice și financiare”, care include „Eliminarea constrângerilor de ordin administrativ în mediul de afaceri”, precum și „reducerea poverii fiscale și simplificarea sistemului de impozite și taxe”. În acest sens IFPS propune excluderea subiectelor „comisii de restituire a TVA”, rambursarea urmând a se efectua în conformitate cu decizia șefului organului fiscal teritorial, în mod similar proceduri actuale de restituire a accizelor. La aspectul ce ține de verificarea credibilității declarațiilor fiscale, în special a dărilor de seamă pentru toate facturile fiscale (anexele la declarațiile privind TVA), în cadrul IFS pe mun. Chișinău activează comisii permanente, cu participarea reprezentanților SIS, CCCEC și PG.

Au fost petrecute **181 de ședințe**, la care au fost audiați **977** de agenți economici din grupul de risc, inclusiv cu procurări/livrări mai mult de 3 mil. lei – 247 de contribuabili. A fost anulată înregistrarea ca subiect al impunerii cu TVA la un agent economic.

Privitor la elaborarea și implementarea unui mecanism de eliberare a formularelor de facturi fiscale, care să excludă posibilitatea activității firmelor „fantome”, IFPS consideră inoportună elaborarea unui mecanism de administrare a activității ilegale desfășurate de acestea, bazat pe refuzul de a elibera facturi fiscale. Totodată a fost elaborat și remis spre examinare Guvernului proiectul H.G. cu privire la aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Factura

fiscală electronică”. A fost elaborată instrucțiunea „Cu privire la procedura de prelucrare urgentă a informației din documentele fiscale ale unor companii”.

În sensul *consolidării instituționale a secției antifraudă fiscală întru depistarea și furnizarea cauzelor viabile ale schemelor de evaziune fiscală de către CCCEC și PG*, prin Ordinul comun al CCCEC și IFPS nr. 83/215 din 05.08.2009 a fost aprobat Regulamentul privind criteriile de identificare a întreprinderilor create cu intenția de a desfășura activitate de antreprenariat fictivă și mecanismele de conlucrare a Serviciului Fiscal de Stat cu CCCEC în domeniul prevenirii și combaterii activității acestora.

Ce ține de *introducerea anexelor aferente Declarațiilor privind TVA în baza de date a IFPS în termene optime și integrarea în sistemul informațional a firmelor care intermediază relațiile cu firmele „fantome”, întru diminuarea riscului de prejudiciere a bugetului*, IFPS prezintă lunar ÎS „Fiscservinform” lista agenților economici cu grad sporit de evaziune fiscală, în vederea prelucrării în regim prioritar a Declarațiilor depuse de către ultimii.

La aspectul ce ține de *conlucrarea cu organele de drept în vederea controlului tranzacțiilor operate prin intermediul firmelor „fantome”, colectând și fixând probe întru recunoașterea acestor tranzacții nule*, către CCCEC a fost remisă solicitarea privind examinarea informației recepționate de la instituțiile financiare referitor la tranzacțiile suspecte și sub aspectul efectuării unor tranzacții ce depășește suma de 300 mii lei de către neplătitorii TVA, cu informarea IFPS în vederea inițierii verificărilor corespunzătoare. A fost aprobat prin Ordinul comun al CCCEC și IFPS nr. 83/215 din 05.08.09 „Regulamentul privind criteriile de identificare a întreprinderilor create cu intenția de a desfășura activitate de antreprenariat fictivă și mecanismele de conlucrare a Serviciului Fiscal de Stat și CCCEC în domeniul prevenirii și combaterii activității acestora”. În rezultatul acțiunilor comune a fost blocată activitatea a 10 agenți economici, stopată activitatea unui agent economic, calculate și încasate suplimentar la buget impozite în mărime de 1 mln. lei.

Privitor la *pregătirea profesională continuă a aparatului de control fiscal, perfecționarea și adaptarea acestuia la atribuțiile de constatare, investigare fiscală, analiza și evaluarea informațiilor necesare, pentru înlăturarea tuturor deficiențelor și contracararea fraudelor las restituirea TVA din bugetul de stat*, colaboratorii IFPS au participat la training-ul organizat în cadrul colaborării cu proiectul BIZTAR, la tema „Instrumente și mecanisme de contracarare a schemelor de fraudă fiscală, conlucrarea cu organele de drept, atribuții”. În cadrul IFPS s-a desfășurat seminarul organizat de reprezentanții Administrației Fiscale și Vamale a Olandei, cu tema „Instrumente și tehnici de control EDP – analiza datelor electronice”.

Comentarii: - Unele decizii ale Curții de Conturi nu au fost acceptate de către IFPS și, respectiv, nu au fost întreprinse măsuri în vederea executării cerințelor înaintate;
- unele măsuri întreprinse de către IFPS în vederea executării hotărârii prenotate și raportate la Curtea de Conturi poartă un caracter mai mult formal, iar efectul altora va putea fi evaluat mai târziu.

Urmare a monitorizării procedurii de restituire a TVA, efectuate de către CCCEC, a fost expus avizul negativ pentru restituirea TVA în valoare de 3,17 mln lei a 3 agenți economici, din cauza neîntrunirii condițiilor necesare prevăzute de actele normative în vigoare.

În 6 luni a.c., ca rezultat a activității desfășurate de către colaboratorii CCCEC, a fost stopată activitatea ilicită a 57 de agenți economici, cu dispunerea efectuării controalelor financiar-fiscale. Ca urmare, pe conturile bancare a întreprinderilor delictente au fost sechestrate 4,6 mln lei, au fost sechestrate datoriile față de firme fantome în valoare de circa 420 mii lei, ulterior fiind transmise IFPS pentru încasare forțată.

În perioada de raport, urmare a reviziilor dispuse anterior la agenții economici delictenți, au fost încasate la bugetul de stat circa 385 mii lei.

3.4. Monitorizarea executării Hotărârii Curții de Conturi nr. 19 din 28 mai 2009 privind Raportul auditului performanței „Unele obiective ale Legii privind achizițiile publice nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 s-au realizat, dar sînt necesare îmbunătățiri” (termen de realizare – anul 2010, executori – CC, MF; realizat)

Conform informației prezentate de Curtea de Conturi, Hotărârea nr. 19 din 28.05.2009 a fost primită urmare auditului efectuat la ARMAPAU, 5 organe centrale de specialitate ale administrației publice și 73 de autorități publice locale de nivelul I și II.

Pînă la finele semestrului I 2010 nu au raportat despre realizarea hotărârii

prenotate Departamentul Instituțiilor Penitenciare și 5 APL (consiliile raionale Nisporeni, Sîngerei, Dondușeni, Edineț și Drochia).

Conform rapoartelor prezentate, Ministerul Finanțelor a remis Guvernului spre examinare proiectul H.G. „Privind modificarea și completarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, aprobat prin H.G. nr. 1380 din 10.12.2007”, precum și a inclus în Planul de activitate a ministerului acțiuni concrete de perfecționare a bazei normative în domeniul achizițiilor publice.

Notă: În scopul executării Legii privind achizițiile publice, au fost aprobate 3 hotărâri de Guvern, inclusiv **H.G. nr. 524 din 22.06.2010** „Pentru modificarea și completarea Regulamentului cu privire la modul de calculare a valorii estimate a contractelor de achiziții publice și planificarea acestora”, **H.G. nr. 640 din 19.07.2010** “Cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un termen mai mare de un an” și **H.G. nr. 834 din 13.09.2010** “pentru aprobarea Regulamentului privind achizițiile publice de lucrări”.

Celelalte autorități au raportat Curții de Conturi despre elaborarea și implementarea unor planuri concrete de acțiuni în vederea înlăturării neregulilor depistate în cadrul auditului și eficientizării procesului de achiziții publice.

Indicatori de progres:

- *Monitorizare efectuată*
- *Prezentate rapoarte privind realizarea hotărârii – 5 organe de specialitate ale APC și 68 APL*
- *Aprobate hotărâri de Guvern în vederea realizării Legii privind achizițiile publice - 3*

3.5. Publicarea în paginile web oficiale ale Curții de Conturi și autorităților publice a informației privind executarea hotărârilor Curții de Conturi și implementarea măsurilor de înlăturare a neregulilor și neconformităților constatate în gestionarea finanțelor publice (termen de realizare – anul 2010, executori – CC, AAPC; realizat parțial)

Raportul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public pe anul 2009 a fost aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 58 din 09.07.2010 și plasat pe pagina web oficială a Curții de Conturi (www.ccrm.md).

Indicatori de progres:

- Raportul Curții de Conturi pentru anul 2009 plasat pe pagina web oficială www.ccrm.md (iulie 2010)
- Implementate 907 cerințe și recomandări din 1188 formulate

Raportul prenotat include capitolul VII „Rezultatele activității de monitorizare a executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi”. În acest capitol este făcută o sinteză a măsurilor întreprinse în vederea executării hotărârilor Curții de Conturi. Astfel, conform situației din 01.06.2010, din 1188 cerințe și recomandări formulate, n-au fost executate 281 (23,6%), inclusiv de către Guvern – 10, Ministerul culturii – 17, Ministerul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor – 7, Academia de științe a Moldovei și instituțiile din subordine – 85, Ministerul construcțiilor și dezvoltării regionale – 3, bugetele UAT – 13, instituțiile din subordinea Ministerului economiei – 6, IFPS – 16, alte autorități – 124.

Notă: rapoartele privitor la executarea fiecărei hotărâri în parte nu se publică.

Conform raportului MAI, în vederea executării Hotărârii Curții de Conturi nr. 5 „Privind Raportul auditului legalității unor operațiuni și tranzacții financiare și a unor aspecte privind gestionarea patrimoniului public la Ministerul Afacerilor Interne și unele instituții subordonate în perioada 2002-2009 (9 luni)”, publicat în Monitorul Oficial nr. 38-39/6 din 19.03.2010, în cadrul MAI a fost elaborat și aprobat un plan de acțiuni cu privire la lichidarea iregularităților și neajunsurilor constatate și constituită o Comisie specializată în efectuarea controlului subdiviziunilor MAI. Informația cu privire la activitatea desfășurată și rezultatele obținute pe acest segment de activitate, este publicată pe pagina-web oficială a MAI în rețeaua Internet www.mai.gov.md, pe bannerul „Informații și analize”, compartimentul „Planificarea și executarea bugetului MAI”, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

3.6. Implementarea măsurilor de prevenire a corupției în sistemul de evaluare a capacității de muncă și atribuire a gradelor de invaliditate (termen de realizare – anul 2010, executor – MMPSF; realizat parțial)

La acest capitol CCCEC a inițiat 5 cauze penale, inclusiv pe faptul traficului de influență (1), primirii unei remunerări ilicite (1) și privind corupere pasivă (3) în privința a 2 medici neurologi, 2 medici oftalmologi și 1 angajat al unui Centru medical. Din

Indicatori de progres (CCCEC):

- Pornite cauze penale – 5
- Expediate în instanță de judecată – 3
- Rapoarte plasate pe site-ul

aceste dosare, 3 au fost expediate în instanța de judecată.

ministerului de resort - 2

Ministerul muncii, protecției sociale și familiei, de comun cu Ministerul sănătății, a inițiat elaborarea Metodologiei de determinare a dizabilităților la adulți.

Pe pagina web oficială a Ministerul muncii, protecției sociale și familiei au fost plasate 2 rapoarte anuale, inclusiv “Raportul social anual 2009” (capitol 7 “Protecția socială a persoanelor cu dizabilități” un subcapitol al căruia ține de expertiza medicală a vitalității) și „Raportul privind realizarea Programului național de reabilitare și integrare socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2007-2009, aprobat prin H.G. nr. 459 din 25.04.2007”.

Concluzii la activitatea 3: acest capitol include 6 acțiuni, dintre care 3 sunt apreciate ca realizate și 3 – realizate parțial.

Activitatea 4. Educația anticorupție a funcționarilor publici

4.1. Perfecționarea metodologiei de admitere în instituțiile de învățământ superior în vederea excluderii contactului direct al candidaților cu factorii de decizie din comisiile de admitere (termen de realizare – aprilie 2010, executor – ME; realizat)

În scopul eficientizării formulei de acces în învățământul superior, au fost operate modificări la regulamentul de admitere. Modificările vizează, în temei, formula

Indicatori de progres:

➤ *Regulamentul de admitere modificat*

prin care se va calcula media de concurs. Metodologia actuală asigură transparență și obiectivitate atât în organizarea concursului de admitere, cât și în procesul de înmatriculare. Însăși metodologia presupune excluderea contactului direct al candidaților cu factorii de decizie din comisiile de admitere. Monitorizarea procesului de admitere s-a realizat la diferite etape ale acestuia: perfectarea setului de acte corespunzătoare; afișarea planurilor de înmatriculare pe specialități, forme de studii, limba de instruire etc; depunerea cererilor de participare la concurs și corectitudinea calculării mediilor de concurs; respectarea dispozițiilor oficiale privind încasarea de mijloace bănești; desfășurarea probelor de aptitudini; încheierea proceselor-verbale ale comisiilor de admitere. rezultatele verificării la capitolul “acte false” au fost expediate în adresa CCCEC și MAI. Se menționează promptitudinea de care au dat dovadă în depistarea actelor false responsabilii comisiilor de admitere de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițeanu”.

4.2. Includerea unui modul cu subiecte de prevenire și combatere a corupției în programele de profesionalizare a funcționarilor publici (termen de realizare – anul 2010, executor – AAPC, AAPL; realizat parțial)

În vederea sensibilizării anticorupție a opiniei publice, în anul 2010 formatorii CCCEC au organizat și desfășurat 64 de

Indicatori de progres:

➤ *Desfășurate instruirii de CCCEC – 64. Audiența – 2138 persoane*

întruniri anticorupție la care au participat estimativ 2138 de persoane. Instruirile au fost desfășurate pentru funcționarii publici din cadrul autorităților publice (34 instruiți);

- *Raportat despre seminariile desfășurate – 15 instituții*
- *Prevăzute module în programele de profesionalizare – la 7 instituții*

angajații aparatului central și șefii de subdiviziuni a Î.S. Poșta Moldovei; funcționarii debutanți și managerii instituțiilor subordonate ai Ministerului muncii, protecției sociale și familiei; colaboratorii aparatului central a Serviciului control financiar și revizie din cadrul Ministerul Finanțelor; angajații Centrului Național Științifico-practic Medicină de Urgență; lucrătorii Centrului medicilor de familie s. Centru; contabili din sectorul privat (3 instruiți); angajații Biroului vamal Aeroport Internațional Chișinău (2 instruiți); studenții Institutului de Relații Internaționale din Moldova; angajații debutanți ai Serviciului Vamal (2 instruiți); funcționarii IFPS (2 instruiți); membrii Asociației Auditorilor și Societăților de Audit din Republica Moldova; angajații Î.S. "Registru"; colaboratorii Poliției Rutiere Municipale, funcționarii Agenției de intervenție și plăți în agricultură.

În cadrul întrunirilor *s-au discutat tematici* precum: mecanisme naționale și internaționale anticorupție; calificarea juridică a infracțiunilor de corupție; etica și integritatea funcționarilor; exercitarea funcțiilor, atribuțiilor și sarcinilor - modalități de prevenire a corupției; stabilirea obiectivelor la evaluarea riscurilor, inclusiv de corupție; identificarea evenimentelor, care pot genera riscuri de corupție și fraude și oportunități; evaluarea riscurilor și managementul riscurilor, inclusiv de corupție și fraude; modalități de prevenire și combatere a corupției; conflictul de interese, studii de caz; informarea și comunicarea - ca metode de prevenire a corupției; contravenții legate de neexecutarea obligațiilor de serviciu și acte de corupție; corupția în medicină; mecanisme de prevenire a corupției în activitatea contabililor și auditorilor.

Au raportat despre seminariile desfășurate 13 instituții, inclusiv: CCCEC, Ministerul culturii, Ministerul agriculturii și industriei alimentare, Ministerul justiției (inclusiv Departamentul Instituțiilor Penitenciare), Ministerul transportului și infrastructurii drumurilor, Agenția relații funciare și cadastru, Ministerul apărării, Ministerul economiei (Camera de Licențiere, Agenției Proprietății Publice, Inspectoratului Principal de Stat pentru Supravegherea Pieței, Metrologie și Protecție a Consumatorilor), MAI, Ministerul sănătății, Ministerul muncii, protecției sociale și familiei, Serviciul grăniceri, Ministerul finanțelor, Ministerul Educației. Indicatorii de monitorizare au fost incluși în raport de către 9 instituții.

Concluzii la activitatea 4:

1. Din 2 activități prevăzute la acest capitol, realizată – 1, realizată parțial – 1.
2. În anul curent continuă a fi sporadice și ineficiente activitățile ce țin de sensibilizarea opiniei publice, educația civică, desfășurate de instituțiile statale și organizațiile nonguvernamentale în ceea ce privește o mai bună cunoaștere a drepturilor omului și lichidarea analfabetismului juridic, fapt care generează pasivitatea și indiferența cetățenilor (Concluzii din raportul Centrului „Acces-

info” „Accesul la informație și transparența în procesul decizional: atitudini, percepții, tendințe”). De asemenea, rămâne a fi scăzut nivelul de familiarizare a funcționarilor publici cu subiectul tratării conflictului de interese și Codului de conduită (concluzii din Studiul TI Moldova „Tratarea conflictelor de interese în serviciul public: evoluție sau stagnare?”).

5. Optimizarea controalelor și colaborarea interdeparatmentală

5.1. Organizarea și desfășurarea acțiunilor operative de investigație în vederea depistării și prevenirii actelor de corupție în sistemul instituțiilor penitenciare, inclusiv prin efectuarea de verificări planificate și inopinate. Intensificarea interacțiunii între organele de drept privind schimbul de informații operative publice (termen de realizare – anul 2010, executor – MJ; realizat)

Conform informației prezentate de către Ministerul justiției, a fost finisată examinarea a 21 cazuri de înțrări în relații neregulamentare a colaboratorilor

Indicatori de progres:

➤ *examine - 21 cazuri*

cu deținuții și rudele acestora, în privința cărora au fost aplicate măsuri disciplinare. Au fost efectuate controale inopinate privind legalitatea acordării întrevederilor, respectării regimului de deținere stabilit de legislație. Ca urmare, au fost evidențiate cauzele și condițiile care favorizează comiterea încălcărilor, fiind făcute propuneri serviciilor de resort ale Departamentului instituțiilor penitenciare și conducerii penitenciarelor de a întreprinde măsurile de rigoare pentru înlăturarea acestora.

De către organele afacerilor interne au fost relevate și documentate 6 cazuri, pe fiecare din ele fiind pornite cauze penale. De asemenea, au fost desfășurate 12 întrevederi cu angajații instituțiilor penitenciare, unde s-a menționat despre existența problemelor relevate, fiind stabilit mecanismul de conlucrare cu reprezentanții administrației instituțiilor penitenciare întru eficientizarea schimbului de informații și neadmiterea abaterilor evidențiate pe viitor.

5.2. Depistarea schemelor de corupție la nivel înalt și documentarea pe marginea lor (termen de realizare – anul 2010, realizare – CCCEC; realizat)

În anul 2010 de către CCCEC au fost depistate 1195 de infracțiuni, inclusiv: 398 de acte de corupție și cele conexe, 424 de infracțiuni economico-financiare și 373 de alte categorii. Altor organe, conform competenței, au fost remise 328 de cauze penale, iar parvenite spre examinare - 609 cauze penale.

Indicatori de progres (CCCEC):

➤ *Depistate acte de corupție și cele conexe – 398*

S-au finisat 781 de cauze penale, din care 360 în privința a 388 de persoane au fost deferite justiției, iar 441 de cauze au fost clasate, inclusiv 397 pe motiv de reabilitare, iar 44 - nereabilitare.

Printre instituțiile și organizațiile cele mai afectate de fenomenul corupției sunt: organele afacerilor interne - 55 de acte de corupție depistate; instituțiile din

subordinea Ministerului educației - 52; autoritățile administrației publice locale - 41; organizațiile și societățile comerciale - 39; întreprinderile de stat și municipale - 29; instituțiile din subordinea Ministerului sănătății - 14; sistemul judecătoresc, oficiile de executare - 13; avocatura - 12; instituțiile bancare - 10; organizațiile din domeniul transportului - 9; birourile vamale - 7 etc. 48 de acte de corupție sunt comise de către cetățeni, printre acestea prevalând infracțiunile de trafic de influență.

În domeniile economiei naționale, ce țin de prestarea serviciilor populației de către întreprinderile de stat și municipale, au fost constatate abuzuri și delapidări cu folosirea situației de serviciu, săvârșite de către factorii de decizie ai Î.S. „Aeroportul Chișinău”, Î.S. "Registru", Î.S. "Poșta Moldovei", Î.S. "Silvicultură", Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ din mun. Chișinău, Î.S. "Agenția de Impresariat", Întreprinderea Municipală Chișinău "Direcția construcții capitale". În activitatea întreprinderilor private s-au înregistrat acte de corupție ce țin de abuzuri de serviciu ale conducătorilor, luare de mită, delapidarea bunurilor acordate în gestiune. Se menționează cauzele penale pornite în privința factorilor de decizie ai B.C. "Unibank" S.A., B.C. "Investprivatbank" S.A., S.A. "Hotelul Chișinău", S.R.L. "Găgăuz - Gaz" etc.

În a.c. de către MAI au fost documentate și înregistrate 83 cazuri de corupție în rândul funcționarilor instituțiilor de stat, din care 13 cazuri de corupere pasivă, 4 de corupere activă, 24 de trafic de influență, 11 de primire a remunerării ilicite, 5 de luare de mită, 10 de abuz de putere, 10 de exces de putere, 1 de neglijență în serviciu și 9 de abuz de serviciu.

5.3. Monitorizarea procedurilor de achiziții publice efectuate de către instituțiile de stat în scopul eliminării actelor de corupție (termen de realizare – anul 2010, executor – MF, CCCEC; realizat)

Colaboratorii CCCEC au participat în calitate de observatori la 25 licitații publice desfășurate de Agenția medicamentului și Instituții medico-sanitare publice din țară.

Urmare a investigării demersurilor parvenite spre examinare, de către CCCEC au fost înaintate 4 sesizări privind înlăturarea încălcărilor procedurale depistate în activitatea grupurilor de lucru pentru achiziții a instituțiilor medico-sanitare, anulate 3 licitații publice privind achiziționarea tehnicii medicale, desfășurate de Centrul Republican de Diagnostică medicală,

reevaluată 1 licitație publică desfășurată de CNȘP de Medicină Urgentă în vederea procurării filmelor radiologice.

Indicatori de progres (MF):

- *Contestări înregistrate – 342, inclusiv soluționate – 319*
- *Licitații anulate – 20, parțial anulate – 17*
- *Cererea ofertelor de prețuri anulate – 23, parțial anulate - 4*

Indicatori de progres (CCCEC):

- *înaintate sesizări – 4*
- *anulate licitații publice – 3*
- *reevaluate licitații - 1*

Au fost înaintate propuneri concrete în vederea îmbunătățirii caietului de sarcini pentru licitația efectuată de către Ministerul Sănătății la procurarea medicamentelor pentru toate instituțiile medicale din țară necesare pentru anul 2011.

Succint se prezintă informația despre numărul contractelor înregistrate de către Agenția achiziții publice în 9 luni ale anului 2010:

Procedura de achiziție	Nr. de contracte	%	Suma contractelor, (lei)	%	
Licitații deschise	11789	44.18 %	2,495,818,379.63	64.24 %	73.95%
Bursa Universală de Mărfuri	840	3.15%	221,467,084.23	5.70%	
Cererea ofertelor de prețuri cu publicarea în BAP	1489	5.58%	155,666,844.34	4.01%	
Cererea ofertelor de prețuri fără publicarea în BAP	3167	11.87 %	344,063,518.41	8.86%	19.88%
Cererea ofertelor de prețuri coordonate în cadrul Consiliilor Raionale, mun. Chișinău, mun. Bălți și UTA Gagauzia	8415	31.54 %	428,400,510.20	11.03 %	
O singură sursă	982	3.68%	239,586,397.62	6.17%	6.17%
TOTAL	26682	100%	3,885,002,734.43	100%	100%

Rezultatul monitorizării procedurilor de achiziții publice, efectuate de către Agenția achiziții publice este reflectat în următoarea tabelă:

Procedura	nr. total	Dintre care de către:	
		AAP	Autoritate contractantă
Nr. total de contestații	342		
Contestații soluționate	319		
Contestații nesoluționate	23		
Licitații publice anulate în rezultatul examinării contestațiilor	20	8	12
Licitații publice parțial anulate în rezultatul examinării contestațiilor	17	2	15
Cererea ofertelor de prețuri anulate în rezultatul examinării contestațiilor	23	5	18
Cererea ofertelor de prețuri anulate parțial în rezultatul examinării contestațiilor	4		
Pretenții satisfăcute în rezultatul examinării	25		

contestațiilor			
Pretenții parțial satisfăcute în rezultatul examinării contestațiilor	18		
Pretenții respinse	182		
Contestații retrase	10		

Concluzii la activitatea 5:

La acest compartiment Planul include **3 acțiuni**, apreciate ca fiind realizate.

Activitatea 6. Asigurarea transparenței în sectorul public

6.1. Asigurarea transparenței procesului de elaborare a actelor normative:

a) publicarea proiectelor de acte legislative și alte acte normative în mass-media și pe paginile web oficiale, însoțite de argumentări calificate;

b) organizarea recepționării și examinării obligatorii a propunerilor și obiecțiilor pe marginea acestor proiecte, comunicarea feedback (termen de realizare – anul 2010, executori – AAPC, AAPL; realizat)

Din toate instituțiile raportoare, doar 15 au menționat indicatori de progres. Pentru a reflecta obiectiv situația, se menționează concluziile monitorizării, efectuate de către Cancelaria de stat, privind respectarea procedurii de consultare a deciziilor, ce relevă progres în implementarea Legii privind transparența în procesul decizional.

Indicatori de progres (sem. I):

- Proiecte adoptate – 580
- Proiecte consultate – 475
- Organizate ședințe – 427
- Primite recomandări – 3600, inclusiv 1836 incluse în proiecte

În semestrul I 2010 organele centrale de specialitate au adoptat circa 580 de decizii, dintre care 475 (82%) au fost consultate cu societatea civilă, comparativ cu 38% în anul 2009, când a fost introdus acest mecanism de consultare. În procesul de consultare a proiectelor de decizii, metodele cele mai frecvent folosite sînt plasarea proiectelor de decizii pe paginile web oficiale ale instituțiilor și organizarea ședințelor publice, în cadrul cărora se recepționează recomandări la aceste proiecte. Ministerele și alte autorități administrative centrale au organizat 427 de întruniri consultative și ședințe ale grupurilor de lucru pe diverse domenii cu participarea reprezentanților societății civile și părților cointeresate. Au fost recepționate circa 3600 recomandări, dintre care 51% au fost incluse în proiectele de decizii (extras din Raportul de monitorizare a implementării RAPC, raportul se elaborează semestrial și se plasează pe pagina www.rapc.gov.md). (Nota anuală va fi definitivată la începutul lunii februarie 2011)

6.2. Întocmirea modelelor de formulare, cereri și alte documente stabilite prin lege și prin actele normative ale autorităților publice, precum și a instrucțiunilor privind completarea lor; plasarea acestora în paginile web oficiale ale autorităților administrației publice (termen de realizare – anul 2010, executori – AAPC, AAPL; realizat)

Ținând cont de domeniul de competență, informații relevante acestui compartiment au fost prezentate de către 7 instituții, inclusiv:

Indicatori de progres:

➤ *modele de formulare, cereri și alte documente plasate pe paginile web de către 8 instituții*

Ministerul finanțelor - În perioada de referință pe pagina oficială a Serviciului Fiscal de Stat au fost publicate 4 tipuri de cereri, 4 certificate și instrucțiunea privind completarea formelor. De asemenea sau publicat:

- formularele de dări de seamă la taxa pentru folosirea drumurilor ([Forma TFD 10](#)),
- formularul tipizat al dării de seama la taxa pentru amenajarea localităților din zona de frontiera ([Forma TAL 10](#)) și instrucțiunea privind modul de completare;
- formularele tipizate a dărilor de seama fiscale la impozitele funciar și pe bunurile imobiliare” ([Forma-BIJ-10](#))”, ([Forma FUNJ-10](#))” și instrucțiunile privind modul de completare a acestora;
- formularul tipizat de document primar cu regim special „Factura fiscală” și Instrucțiunea privind completarea acestui formular;
- formularul „Anexa la factura fiscală” ce reprezintă parte indispensabilă a facturii fiscale;
- formularul Certificatului de atribuire a seriei și a diapazonului de numere a documentelor primare cu regim special „Factura fiscală”, imprimare de sinestătător de subiecții impozabili cu TVA ce dispun de sistem computerizat de evidență primară.

Ministerul transportului și infrastructurii drumurilor – la eliberarea autorizației pentru transportul auto internațional de mărfuri sînt modele de Fișe de evaluare a dosarului de solicitare a autorizațiilor, care prevăd criterii stricte de evaluare a condițiilor de eligibilitate. Model de cereri pentru atribuirea dreptului de deservire a rutelor este plasat pe site-ul instituției.

Biroul național de statistică - Modelul de formular „Șablonul de solicitare a informației” este plasat pe site-ul oficial la rubrica Despre BNS/Proiecte de acte legislative și normative. De asemenea, plasate formularele rapoartelor statistice și financiare.

Ministerul economiei - prin ordinul ministerului nr.50 din 30.03.2010 a fost aprobat Regulamentul cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în cadrul ME și în instituțiile din subordine. În baza acestuia sunt stabilite și aprobate modele de documente organizatorice (regulamente interne, statute, fișe de post, scheme de încadrare a personalului, program și planuri de activități, dări de seamă, note informative, corespondența. ș.a.) Acest material a fost plasat pe pagina WEB a Ministerului.

De asemenea, a fost elaborat modelul cererii pentru desemnare și modelul certificatului de desemnare pentru verificare și/sau încercarea metrologică a mijloacelor de măsurare și pentru măsurări oficiale în domeniile de interes public incluse în „RGML 01 : 2008 “Sistemul Național de Metrologie. Desemnarea în

cadrul Sistemului Național de Metrologie” care a fost plasat pe pagina web a Ministerului Economiei în anul curent.

Au fost eliberate 3 (trei) certificate de desemnare pentru verificarea metrologică a mijloacelor de măsurare și a fost extins domeniul de desemnare al Centrului de Standardizare și Metrologie din Ceadr – Lunga.

Actele normative care conțin formulare, cereri și alte documente aferente procesului de dețatizare și administrare a patrimoniului public au fost amplasate pe site-ul oficial al Agenției Proprietății Publice.

Prin intermediul *Ghidului de licențiere*, persoanele fizice și juridice, pot accesa pe pagina web a **Camerei de Licențiere** procedura, condițiile și actele necesare pentru obținerea licenței pentru un anumit gen de activitate, inclusiv modelele de declarație, cereri de reperfectare, prelungire etc.

MAI - informația cu privire la serviciile acordate populației de către subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne, modelele de formulare, cereri și instrucțiunile necesare privind completarea acestora, sînt publicate pe pagina-web oficială a MAI, la compartimentele „Servicii” și „Declarație la poliție”.

Ministerul justiției - Pe pagina web a ministerului sunt publicate modelele documentelor tipizate care se referă la activitatea notarilor și înregistrarea organizațiilor necomerciale și comerciale.

Ministerul Educației – plasată fișa-tip de înscriere la concursul de admitere 2010. Toate actele normative noi elaborate au fost plasate pe site-u pentru discuții publice.

6.3. Asigurarea funcționării mecanismului de semnalare a actelor de corupție prin intermediul telefonului de încredere, al urnelor de petiții etc. (termen de realizare – anul 2010, executori – AAPC, AAPL; realizat parțial)

Autoritățile publice au raportat despre implementarea mecanismului de semnalare a actelor de corupție (telefon de încredere/linii fierbinți, urne de petiții, grafice de audiențe ale conducătorilor, alte modalități de sesizare). Majoritatea instituțiilor au menționat că nu au fost înregistrate informații referitoare la comiterea actelor de corupție de către angajați.

Indicatori de progres:

- *Mecanism pus în aplicare dar parțial funcționabil*
- *(CCCEC) – 1193 apeluri, inclusiv 234 înregistrate spre examinare*
- *(MAI) – 283 apeluri, inclusiv 61 înregistrate spre examinare*

Apeluri înregistrate și examinate au fost raportate de 5 instituții, inclusiv:

CCCEC - în anul 2010 prin intermediul telefonului de încredere au parvenit 1193 informații, dintre care 234 au fost raportate conducerii instituției, 535 apeluri nu au fost de competența Centrului și persoanelor li s-au comunicat numerele telefoanelor de încredere ale instituțiilor abilitate. Altele 424 apeluri au fost cu aviz consultativ (*adresa juridică a Centrului, pe numele cui să depună plîngerea, unde ar putea să se adreseze pentru soluționarea unei sau altei probleme, etc.*).

La **MAI**: total apeluri recepționate – 283; informații înregistrate spre examinare – 61; informații confirmate – 16 și informații neconfirmate – 87. La Secretariatul MAI au fost înregistrate total 833 petiții cu tematică diferită, fiind evidențiate declarații despre încălcările disciplinei de serviciu, comportamentului neadecvat etc., altele decât acte de corupere comise de colaboratorii de poliție.

Serviciul vamal - au fost recepționate 3 apeluri telefonice care semnalizează actele de corupție. În marea majoritate a cazurilor cetățenii apelează la telefonul de încredere al Serviciului Vamal pentru a obține consultații privind aplicarea reglementărilor vamale.

Ministerul agriculturii și industriei alimentare a remis scrisori de sesizare a posibilelor acte de corupție către CCCEC - 9; scrisori de sesizare a posibilelor acte de corupție către Procuratura Generală – 10.

Ministerul finanțelor – prin intermediul telefoanelor de încredere au fost recepționate 114 de apeluri. Paralel au fost primite prin intermediul serviciilor poștale 147 interpelări, inclusiv 66 de informații cu privire la acțiuni ilegale ale funcționarilor, dintre care 4 sunt confirmate (aplicate sancțiuni disciplinare), 52 nu s-au confirmat și 10 se află în proces de cercetare.

La 18 februarie 2010 CCCEC a organizat un seminar cu genericul „Eficiența liniei fierbinți ca măsură de prevenire și combatere a corupției”, la care au participat experții TI – Moldova și Centrul de analiză și prevenire a corupției (CAPC). Concluziile sau rezumat la faptul că serviciile „Liniilor fierbinți” anticorupție ale ministerelor și altor autorități publice centrale denotă un formalism și necesită o ameliorare în privința calității. S-a propus de a iniția procedura de elaborare a unui cadru normativ și instituirea unui mecanism eficient de funcționare a „liniei fierbinți”. În această ordine de idei, Alianța Anticorupție a inițiat un proiect în vederea elaborării Regulamentului cu privire la modul de funcționare a sistemului „Linia fierbinte” în autoritățile publice, care urmează a fi promovat cu asistența CCCEC și înaintat spre aprobare Guvernului.

6.4. Plasarea în paginile web oficiale ale Președinției, Parlamentului, Guvernului, ministerelor și celorlalte autorități publice centrale și locale a rezultatelor controlului declarațiilor privind veniturile și proprietățile demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și ale unor persoane cu funcții de conducere . (termen de realizare – anual, executori – Comisia centrală de control și cele departamentale; realizat parțial)

La 17.05.2010 s-a desfășurat o conferință de presă a Comisiei centrale de control a declarațiilor privind veniturile și proprietățile. Președintele comisiei a menționat că, din cele peste 1500 declarații prezentate de către demnitari, au fost verificate 850.

Indicatori de progres:

- Conferință de presă desfășurată – 1
- Modificări legislaive înaintate
- Declarații privind venituri și proprietăți mediatizate

Au fost menționați demnitarii care nu au prezentat declarațiile și cei care nu au indicat toate bunurile ce le au în proprietate. CCCEC a inițiat controlul de facto a declarațiilor, transmise spre verificare de către Comisia centrală și cele

departamentale de control, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1264- XV din 19.07.2002.

În rezultatul controlul de facto a declarațiilor prezentate s-au stabilit divergențe, nefiind declarate toate bunurile mobile și imobile obținute în perioada de referință. Conform explicațiilor funcționarilor chestionați, nedeclararea bunurilor obținute pe parcursul anului 2009 se datorează în mare parte neatenției, necunoașterii sau interpretării greșite a prevederilor legislației. Astfel, faptele menționate nu întrunesc elementele componente de infracțiune prevăzute de art. 330¹ Cod penal, care stabilesc că „indicarea intenționată în declarație a datelor incorecte” este o infracțiune care se comite numai prin intenție directă. În același timp, prevederile art. 14 a Legii nr. 1264-XV din 19.07.2002, stabilesc răspunderea disciplinară și nu prevăd răspunderea penală instituită prin art. 330¹ Cod penal, pentru încălcarea dispozițiilor legale.

Reprezentanții CCCEC și Procuraturii Anticorupție au desfășurat o ședință de lucru în cadrul căreia a fost pusă în dezbatere elucidarea aspectelor ce țin de aplicarea în practică a art. 330¹ Cod penal, în final ajungându-se la concluzia că cadrul juridic existent nu permite tragerea persoanelor la răspundere penală conform art. 330¹ Cod penal. De exemplu, la 23.03.2010 Curtea Supremă de Justiție, în cadrul examinării dosarului 1ra-34/10, a adoptat o sentință de achitare în privința inculpatului, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute în art. 330¹ Cod penal, anume din considerentele expuse mai sus.

Luând în considerație lacunele existente, CCCEC a remis în adresa Guvernului un proiect de Lege, aprobat în cadrul ședinței Guvernului din 11.08.2010. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative conține modificări și completări la Codul contravențional și la Legea nr. 1264-XV din 19.07.2002, conform căruia la art. 14 cuvântul “contravențională” se substituie cu cuvântul “penală” (*proiectul prenotat a fost menționat la Capitolul I și nu va fi inclus suplimentar la componenta “indicatori de progres”*)

Conform prevederilor art. 9 din Legea nr. 1264-XV din 19.07.2002, Comisia centrală de control a prezentat Consiliului Superior al Magistraturii copiile a 392 declarații ale judecătorilor, pentru a fi plasate pe pagina web a instituției. Conform art. 13 din Legea prenotată, Comisia a prezentat Parlamentului, Guvernului, Curții Constituționale, Procuraturii Generale și Curții de Conturi declarațiile deputaților, membrilor Guvernului, Președintelui Curții Constituționale, Procurorului general și a Președintelui Curții de Conturi pentru a fi publicate pe paginile web oficiale ale acestor instituții.

6.5. Punerea în aplicare a Registrului de stat al educației în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270 din 13 martie 2007 (termen de realizare – anul 2010, executor – ME; nerealizat)

În vederea realizării acestei măsuri prin ordinul ministrului educației a fost constituit un grup de lucru, care

Indicatori de progres:

➤ *Registru elaborat - 0*

urmează să pună în aplicare și să monitorizeze activitatea Registrului. S-a desfășurat procedura de licitație pentru a stabili executorii lucrărilor. Ministerul Educației a stabilit deficiențe în instalarea serverilor de către CTICE și imposibilitatea de a instala Registrul de Stat al educației în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr. 270 din 13 martie 2007.

6.6. Participarea reprezentanților autorităților administrației publice centrale și locale la emisiuni televizate și radiofonice, pregătirea de publicații pentru sensibilizarea opiniei publice și promovarea unui comportament adecvat normelor etice, cultivarea intoleranței față de faptele de corupție (termen de realizare – anul 2010, executori – AAPC, AAPL; realizat parțial)

Autoritățile publice au raportat despre participarea funcționarilor la emisiuni TV și radio, preponderent cu tematici ce țin de domeniul de specialitate, în special la compartimentul prestării serviciilor populației. Ținând cont de specificul măsurii, mai jos se expune informația raportată de către CCCEC și MAI. Astfel, în a.c. CCCEC a difuzat 244 de comunicate informative, care au fost plasate pe site-

Indicatori de progres (CCCEC):

- Difuzate comunicate informative – 244
- Organizate conferințe de presă – 20
- Publicate articole în presă - 2

Indicatori de progres (MAI):

- Organizate conferințe de presă – 3
- Participări la emisiuni TV - 6

ul oficial al instituției – informații preluate, ulterior, de către toată mass-media din țară. Totodată, au fost organizate 21 conferințe de presă care au concentrat subiecte importante cum ar fi: corupția în instituțiile de învățământ; deconspirarea unor scheme frauduloase în sectorul ocrotirii sănătății; colaborarea CCCEC – Consiliul civil, combaterea corupției în instituțiile de drept; depistarea unor fraude economice care au adus prejudicii de milioane statului; școala de vară „Tineretul împotriva corupției”, „Deschiderea oficială a sesiunii Grupului EGMONT”, Conferința de presa : „Sesizarea CEC cu privire la rapoartele financiare ale concurenților electorali” - etc.

Ca rezultat al activității Centrului, în presa scrisă au apărut în jur de 240 de materiale care vizează acțiunile anticorupție și de combatere a crimelor economice, majoritatea fiind cu tentă neutră sau pozitivă.

Un succes esențial în eforturile de deschidere a CCCEC către public a fost participarea permanentă a conducerii Centrului, dar și a reprezentanților săi la un șir de emisiuni televizate, talk-show-uri, ediții speciale etc. (Publika, Jurnal), precum și la posturile de radio naționale (Vocea Basarabiei, Antena C, TRM).

Un articol cu tema „*Ce știm despre corupție*” a fost publicat în ziare universitare (ASEM, ULIM, USM, USMF, Universitatea Tehnică, Perspectiva), precum și în ziarul raional din Rezina "Farul Nistrean". De asemenea, s-a elaborat și publicat articolul cu tema "*Legi anticorupție dure - judecători blânzi*", în ziarul "Vocea Poporului".

Colaboratorii CCCEC au elaborat *pliantul cu tematica „Consecințele corupției”*. Întru elaborarea acestuia au fost selectate câteva cazuri de nivel internațional, care au bulversat opinia publică, tragediile fiind consecințe a unor acte de corupție. Pliantul a fost prezentat la cea de-a VI-a Conferință națională „Progrese și perspective în reprimarea corupției” desfășurată la 9 decembrie curent.

Reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne au participat la 5 conferințe de presă și 6 emisiuni televizate (pe cazuri de comitere a infracțiunilor de corupere de către colaboratorii de poliție – 3 emisiuni; privind respectarea normelor de etică și neadmiterea cazurilor de tortură - 3 emisiuni), precum și plasate 3 comunicate de presă și realizat un reportaj TV.

Ministerul agriculturii și industriei alimentare a raportat că, în vederea informării despre pericolul corupției și încurajării cetățenilor de a contribui la diminuarea acestui fenomen, Serviciul de presă a organizat o ședință cu conducătorii instituțiilor și întreprinderilor din subordinea ministerului, distribuite materiale informative ce au inclus și telefonul de încredere al instituției, desfășurate întruniri de sensibilizare a corupției cu conducătorii instituțiilor de învățământ din subordinea ministerului.

Ministerul Educației a raportat că problema corupției în învățământ este mediatizată pe larg de către reprezentanții ministerului, inclusiv prin participarea la emisiuni radio, TV, în presa scrisă. Funcționarii au participat la un ciclu de emisiuni cu subiectul admiterii în învățământul superior, restabilirii la studii, noul proiect al Codului educației, monitorizarea examenelor etc.

6.7. Implementarea sistemului „Ghișeu unic” în activitatea Biroului migrație și azil din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (termen de realizare – decembrie 2010, executor – MAI; realizat)

Întru executarea acestei măsuri au fost realizate următoarele: *Indicatori de progres:*

- “Ghișeu unic” deschis
- elaborat și adoptat cadrul legislativ și normativ relevant, printre care Hotărârea Guvernului “Cu privire la implementarea Ghișeului unic de documentare a străinilor”, adoptată la 22.12.2010; ordinul comun între MAI și Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor “Cu privire la asigurarea aplicării Hotărârii Guvernului nr.1187 din 22.12.2010 “Cu privire la implementarea Ghișeului unic de documentare a străinilor” și Legii nr. 200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova” etc.;
- întreprinsă o vizită de documentare la Oficiul Teritorial pentru Imigrări din Iași, România, pentru familiarizarea cu mecanismul de documentare a străinilor, procesul de organizare practică a recepționării dosarelor de la solicitanți, documentele solicitate, aplicarea și utilizarea sistemelor informaționale;
- organizate și desfășurate licitații publice pentru procurarea mobilierului și echipamentului tehnic necesar.

6.8. Implementarea sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere, înzestrarea automobilelor speciale de patrulare rutieră cu dispozitive moderne,

dotate cu camere video, de stabilire a vitezei vehiculelor (termen de realizare – pe parcursul anului, executor – MAI; realizat parțial)

Direcția poliție rutieră a MAI a prezentat Cancelariei de Stat actele necesare pentru atragerea asistenței externe din partea Guvernului Republicii Populare Chineze, deoarece în bugetul de stat nu sînt prevăzute mijloace financiare necesare pentru

Indicatori de progres:

- *Sistem implementat - 0*
- *Automobile dotate cu camere video, de stabilire a vitezei vehiculelor – 45 unități*
- *Proiecte de H.G. elaborate – 2, inclusiv aprobate - 1*

achiziționarea utilajului. De asemenea, a fost stabilit un dialog cu Consorțiul companiilor „IT Proaces” SRL și „PRIMION Technology AG” GmbH (Republica Federală Germania) pentru inițierea unui proiect-pilot de amplasare a sistemelor automatizate de supraveghere a circulației rutiere în intersecțiile din mun. Chișinău.

În vederea îmbunătățirii cadrului legal existent în domeniu, au fost elaborate proiectele hotărârilor Guvernului „Cu privire la aprobarea Concepției sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere „Controlul traficului”” (nu a fost remis Guvernului) și „Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru redresarea situației în domeniul siguranței traficului rutier până în anul 2014” (aprobat prin H.G. nr. 545 din 25.06.2010).

La situația din 01.01.2011 sînt înzestrate cu dispozitive moderne dotate cu camere video, de stabilire a vitezei vehiculelor – 45 automobile speciale de patrulare rutieră.

În vederea excluderii cazurilor de corupție în rândul colaboratorilor poliției rutiere, aceștia sunt echipați cu ecusoane care conțin informația privind numele și prenumele colaboratorului, ce intră în contact cu publicul.

6.9. Elaborarea unui chestionar unic privind nivelul corupției în cadrul autorităților administrației publice centrale ce prestează servicii populației și privind gradul de coruptibilitate al unor categorii de funcționari și plasarea acestuia în paginile web oficiale ale autorităților menționate (termen de realizare – iulie 2010, executori – AAPC, AAPL; realizat parțial)

La situația din 01.10.2010 doar 3 autorități publice au plasat pe pagina

Indicatori de progres: 0

web oficială chestionarul privind aprecierea gradului de coruptibilitate al unor categorii de funcționari publici din cadrul acestora (CCCEC și Ministerul finanțelor). Informația prezentată nu întrunește condițiile de apreciere a indicatorilor, stipulați în plan.

CCCEC a plasat pe pagina oficială 2 chestionare. Chestionarul “Are CCCEC capacitatea de a lupta cu corupția și crimele economice la nivel național?” a inclus perioada de desfășurare 10.03.2010 – 10.05.2010. Ca urmare, au fost înregistrate 240 de voturi cu mențiunea: “are capacitate deplină de a combate corupția și

crimele economice” – 135 (56,2%); “nu are această capacitate” – 92 (38,3%) și “alte obținuți” – 13 (5,4%). Chestionarul “Considerați că există corupție în cadrul CCCEC?” a inclus perioada de desfășurare a sondajului 01.07.2010 – 02.09.2010 și a înregistrat 288 de voturi, inclusiv cu răspunsul “Da” – 239 (83%) și “Nu” – 49 (17%). Vizitatorii au avut posibilitatea să acceseze și rezultatul sondajelor.

Ministerul finanțelor a elaborat și aprobat prin Ordinul ministrului nr. 90 din 07.07.2010 un chestionar privind evaluarea nivelului percepției corupției în sistemul Ministerului Finanțelor, plasat pe pagina web a Ministerului Finanțelor, banner-ul „Anticorupție”, în scopul efectuării unui studiu privind cauzele și gradul de răspîndire a corupției în sistem, precum și în vederea conlucrării eficiente cu societatea civilă. Cu regret, cetățenii nu au sesizat importanța inițiativei ministerului, necătînd la multiplele anunțuri pe pagina web a instituției. La completarea chestionarului au participat doar 15 persoane. Conform rezultatelor acestuia, s-a constatat: **I.** Expuse riscurilor înalte de corupție sunt Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal și Serviciul Control Financiar și Revizie. **II.** Personalul cu cel mai înalt grad de corupție: - Ministerul finanțelor (aparatul central) și Trezoreria de Stat (*în rîndul celor cu funcție de conducere*); - SV, SF, SCFR și Agenția Achiziții Pub.lice – *în rîndul angajaților cu funcție de execuție*. **III.** Motivele ce cauzează apariția corupției în mare măsură sunt dorința de a cîștiga bani ușori și salariile mici.

În cadrul MAI a fost elaborat chestionarul „Corupția în organele afacerilor interne”, care a fost plasat pe pagina-web oficială a MAI în rețeaua Internet. Sistematizarea și analiza rezultatelor obținute, urmare operării acestuia utilizatorilor paginii-web a MAI în rețeaua Internet, se va efectua pe parcurs, conform condițiilor și procedurilor stabilite. Luînd în considerație faptul că, chestionarul respectiv este oferit recent utilizatorilor paginii-web a MAI, este prematur efectuarea analizei răspunsurilor înregistrate și înaintarea concluziilor respective.

Chestionarul privind aprecierea coruptibilității în sistemul justiție a fost plasat pe site-ul www.justice.gov.md și pe panourile informaționale din cadrul MJ. Răspunsuri nu au fost înregistrate.

6.10. Elaborarea și editarea materialelor didactice pentru instruirea efectivului din organele afacerilor interne în vederea prevenirii și combaterii actelor de corupție (termen de realizare – semestrial, executor – MAI; realizat)

În scopul instruirii efectivului organelor afacerilor interne în vederea prevenirii și combaterii actelor de corupție, a fost elaborată curricula universitară „Autoevaluarea instituțională a riscurilor de corupție”, preconizată pentru studiere în cadrul ciclului II de studii, masterat.

Indicatori de progres:

- *Elaborată curricula universitară – 1*
- *Elaborate materiale didactice - 4*

În vederea asigurării procesului de instruire a colaboratorilor de poliție în domeniul prevenirii și combaterii infracțiunilor de corupție, în cadrul Academiei „Ștefan cel

Mare” a MAI au fost elaborate materiale didactice și instructiv-metodice cu tematica: „Cercetarea infracțiunilor de corupție”; lecție de fond la tema „Metodica cercetării infracțiunii de corupție”; Metodologia prevenirii și descoperii infracțiunilor de către serviciile operative și activitatea investigativ-operativă – partea specială.

6.11. Organizarea de conferințe, seminare, mese rotunde privind combaterea corupției și deontologia polițienească (termen de realizare – pe parcursul anului, executor – MAI; realizat)

În scopul familiarizării efectivului organelor afacerilor interne cu noi metode și forme de prevenire și combatere a corupției și în domeniul

Indicatori de progres:

- *Seminarii desfășurate – 7*
- *Simpozion desfășurat - 1*

deontologiei polițienești, au fost organizate și desfășurate 7 seminare cu participarea corpului profesoral-didactic al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, conducătorii serviciilor resurse umane din cadrul subdiviziunilor MAI, comisarii – adjuncți, șefi poliție ordine publică.

La 22.11.2010, în incinta Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, a fost desfășurat simpozionul științifico - practic “*Aspecte juridice și psihologice în activitatea subiecților activității investigative-operative*”, la care au participat conducătorii MAI, reprezentanții CCCEC, Serviciului grăniceri, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției, forțelor polițienești din Germania și a Fundației „Hanns – Seidel” din Ucraina. La evenimentul menționat a fost abordată și problematica prevenirii și combaterii corupției în Republica Moldova.

6.12. Intensificarea controlului pentru depistarea cazurilor de corupție în asigurarea financiară și materială a militarilor (termen de realizare – anul 2010, executor – MA; realizat)

Conform informației prezentate, în cadrul Ministerului Apărării au fost semnalate 3 cazuri de corupție în asigurarea financiară și materială a

Indicatori de progres:

- *Semnalatze cazuri – 3, inclusiv soluționate - 2*

militarilor, inclusiv în 2 cazuri problema a fost soluționată. Au fost desfășurate 3 sondaje anonime între militarii în termen privitor la cazurile de colectare, estorcare de bani și bunuri materiale (rezultatele sondajelor nu au fost raportate).

6.13. Plasarea în pagina web oficială a Ministerului Justiției a rapoartelor de expertiză a actelor normative elaborate de experții Consiliului Europei (termen de realizare – anul 2010, executor – MJ; realizat parțial)

Se află în derulare crearea banerului pentru pagina web a ministerului care va conține rapoartele de expertiză a actelor

Indicatori de progres:

- *Număr de rapoarte publicate - 0*

normative elaborate de experții Consiliului Europei. La moment rapoartele se sistematizează.

6.14. Elaborarea și mediatizarea rapoartelor anuale privind transparența în procesul decizional (termen de realizare – anul 2010, executori – AAPC, AAPL; realizat parțial)

Condiția de elaborare și mediatizare a Raportului privind transparența procesului decizional pentru anul 2009 a fost respectată doar de 11 instituții: MAI, Ministerul agriculturii și industriei alimentare, Ministerul apărării, Ministerul finanțelor, Ministerul mediului, Ministerul muncii, protecției sociale și familiei, Ministerul sănătății, Ministerul tehnologiilor informaționale, Serviciul grăniceri, Biroul național de statistică și Biroul relații interetnice.

Indicatori de progres:

- Au elaborat și plasat pe pagina web oficială rapoarte pe anul 2009 – 8 ministere și 3 autorități administrative centrale

6.15. Plasarea în pagina web oficială a Agenției Rezerve Materiale a unor informații ample, inclusiv a rezultatelor licitațiilor publice privind achizițiile publice pentru completarea rezervelor de stat (termen de realizare – trimestrul III al anului 2010, executor – ARM; realizat)

Pe pagina web a Agenției rezerve materiale au fost plasate **3 anunțuri** privitor la desfășurarea licitațiilor privind achizițiile publice pentru completarea rezervelor de stat (2 anunțuri în luna august și 1 anunț în luna septembrie), precum și rezultatele licitațiilor anunțate în august.

Indicatori de progres:

- Anunțate licitații publice – 3
- Desfășurate licitații publicate – 2
- Rezultate plasate pe pagina web - 2

Concluzii la activitatea 6:

1. Din **15 acțiuni** incluse la acest compartiment, sunt realizate – 7, realizate parțial – 7 și nerealizate – 1 acțiuni.

2. În anul 2010 Centrul „Acces-info” a elaborat raportul de monitorizare „Accesul la informație și transparența în procesul decizional: atitudini, percepții, tendințe”. Cercetarea a inclus perioada martie-iunie 2010, fiind efectuată în cadrul *Proiectului „Asigurarea participării publice în procesul de luare a deciziilor și accesului eficient la informație”, componentă a Proiectului „Restabilirea conexiunilor dintre populație și guvernare”, cu suportul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională și Fundației „Soros-Moldova”*. Raportul a fost plasat pe site-ul www.acces-info.org.md.

În cadrul acestei cercetări a fost solicitată informația de la 943 de autorități/instituții de nivel central/raional/local și chestionați 183 de reprezentanți ai administrației publice locale și 263 reprezentanți ai societății civile.

Ca rezultat **s-a concluzionat** că, deși pe parcursul ultimului an Guvernul a întreprins un șir de activități complexe privind transparența instituțională a structurilor guvernamentale, eficientizarea colaborării cu societatea civilă, elaborarea și perfectarea unor acte normative, rezultatele monitorizării confirmă faptul că aplicarea Legii privind accesul la informații și Legii privind transparența în procesul decizional rămâne a fi problematică, mai ales la nivel municipal, raional, local. Multe autorități și instituții publice ignorează cererile de acces la informație, nu fac publice proiectele de decizii și nu implică cetățenii în procesul de luare a deciziilor. O bună parte dintre reprezentanții instituțiilor publice și ai societății civile nu cunosc prevederile actelor nominalizate.

Se resimte lipsa unui mecanism, clar și eficient, de informare permanentă și obiectivă a publicului, implicare activă a societății civile în procesul de elaborare a deciziilor, prin aplicarea unor forme, procedee și modalități rezultative, practicate în alte țări și, deja, în unele localități de la noi.

3. La 6 octombrie 2010 Transparency International – Moldova a lansat publicația “Sistemul de petiționare: monitorizare și perfecționare”, efectuat în semestrul I/2010 cu suportul financiar al Fundației Soros – Moldova și Oxfam Novib. Studiul a fost plasat pe site-ul www.transparency.md.

În studiu s-a concluzionat că, funcționarea sistemului de petiționare este caracterizată de prezența unui spectru larg de probleme și neajunsuri cu care se confruntă acesta, de numărul impunător al petiționarilor, care nu sunt satisfăcuți de rezultatele activității sistemului de petiționare, precum și de confruntarea, care există între petiționari și instituțiile publice respective și/sau funcționarii acestora. Studiul relevă neajunsuri și imperfecțiuni în legislația cu privire la petiționare, în special, privind transparența funcționării sistemului de petiționare, prevenirea utilizării abuzive a sistemului de petiționare, supravegherea implementării legislației, protecția petiționarilor/avertizorilor etc.

III. Intensificarea cooperării dintre instituțiile publice și societatea civilă

Activitatea 7. Antrenarea societății civile în activitățile anticorupție

7.1. Organizarea unor întruniri pe tema fenomenului corupției cu studenții, elevii și jurnaliștii de investigație (termen de realizare – pe parcursul anului, executor – ME; realizat)

CCCEC, în parteneriat cu Serviciul Grăniceri al Ucrainei, cu susținerea financiară a EUBAM, în perioada

Indicatori de progres:

➤ *desfășurată școala de vară - 1*

25 iulie – 1 august 2010 a desfășurat **Scoala de vară „Tineretul împotriva corupției,”** la care au participat 11 studenți din Ucraina și 14 studenți din Moldova. *Obiectivele Școlii de vară* au constat în:

- familiarizarea tinerilor studenți cu conceptele, standardele și măsurile anticorupție aplicate la nivel național, european, internațional;
- sporirea nivelului de cultură juridică în rândurile tineretului din Republica Moldova și Ucraina;

- promovarea spiritului activ și stimularea inițiativelor tineretului în lupta împotriva corupției.

Evenimentul a fost larg mediatizat (informații plasate pe site-ul organizatorilor, anunțuri plasate pe panouri de informații ale instituțiilor de învățământ, desfășurată conferința de presă privind organizarea Școlii de vară; creat pe rețeaua socială Facebook un grup închis de interese destinat participanților și organizatorilor).

La lucrările Școlii de Vară au participat în calitate de experți procurori anti-corupție, colaboratori ai C.C.C.E.C. și Serviciul Grăniceri al Ucrainei, precum și experți ai EUBAM-ului, reprezentanții mass-media (Radio „Plai”). Cu un cuvânt de salut a venit și dl Prim-ministrul al Republicii Moldova.

Printre tematicile examinate la Școala de Vară au fost: Corupția în actele internaționale și naționale ale RM și Ucrainei, consecințele acestui fenomen, etica funcționarului public, metode de prevenire a corupției, depistarea și investigarea etc.

Obiectivele propuse de către CCCEC și Serviciul Grăniceri al Ucrainei urmare desfășurării Școlii au fost realizate pe deplin prin acumularea de cunoștințe și experiențe practice privind încadrarea juridică corectă a actelor/faptelor de corupție, educarea tinerilor în spiritul cultivării intoleranței față de fenomenul corupției prin sporirea cunoștințelor în domeniul de prevenire și combatere a corupției. Toți participanții au menționat caracterul interactiv a școlii, 84% evaluând cunoștințele acumulate ca foarte utile, iar 14% ca utile. Pe o scară de la 1 la 5 (balul maxim) studenții au evaluat activitatea școlii în general cu balul 5, partea teoretică – 4.72, lucrul în teren - 4.56, jocul de roluri – 4.84, programa distractivă – 4.84, tema pe acasă – 4.7.

Conform informației prezentate de către *Ministerul educației*, în perioada de raport au fost efectuate întruniri cu elevii și studenții de la instituțiile superioare de învățământ și liceile din republică, în colaborare cu TI Moldova, Institute for Democracy, SOARTA etc. Pe tema fenomenului corupției au fost organizate întruniri cu studenții la toate universitățile, anticipând perioada sesiunilor de iarnă și vară.

7.2. Includerea în curriculumurile școlare și universitare a unor teme referitoare la promovarea statului de drept, educarea intoleranței față de fenomenul corupției, analiza metodelor de prevenire a acesteia (termen de realizare – anul 2010, executor – ME; realizat parțial)

Au fost incluse ore în clasa VIII-a la disciplina „Educația civică” cu tematica transparenței activităților autorităților publice, competențele autorităților publice, societatea civilă și inițiativele civice. În conformitate cu Planul-cadru pentru studii superioare de licență, planurile de învățământ includ obligatoriu componenta socio-umanistă, orientată să formeze studenților competențe și o cultură adecvată economică, filozofică, politică și, inclusiv juridică. Totodată, Ministerul Educației a solicitat repetat, printr-o circulară instituțiilor de învățământ să asigure realizarea orelor speciale tematice în cadrul disciplinelor din domeniul Dreptului.

În colegii și școli profesionale s-a inclus disciplina „Educația civică” 1 oră pe săptămână și s-a propus opțional obiectul „Noi și legea”, „bazele legislației în domeniu” 34 ore anual. În conformitate cu Planul-cadru pentru învățământul superior, Componenta de orientare socio-umanistă din planurile de învățământ de la toate specialitățile includ în mod obligatoriu disciplinele „Bazele statului și dreptului”, „Etica profesională”, predarea cărora au drept scop pregătirea generală socio-umană a viitorilor specialiști.

7.3. Desfășurarea unei campanii de informare a societății civile asupra obiectivelor, drepturilor și obligațiilor deontologice ale polițistului, precum și asupra acțiunilor de prevenire și combatere a corupției (termen de realizare – trimestrul II al anului 2010, executor – MAI; realizat)

Pe pagina web oficială a MAI a fost plasat Codul de etică și deontologie al polițistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 481 din 10.05.2006.

Indicatori de progres:

➤ întruniri desfășurate - 5

Au fost desfășurate întruniri ale conducătorilor organelor afacerilor interne cu cetățenii raioanelor Orhei, Comrat, Hîncești, Călărași și Edineț.

7.4. Organizarea unor acțiuni comune ale autorităților publice și societății civile pentru combaterea corupției (sondaje, studii, seminare etc.) (termen de realizare – anul 2010, executori – AAPC, AAPL; realizat)

- Desfășurat concertul „Nu corupției!” organizat de către TI – Moldova și postul de radio Kiss FM în parteneriat cu Guvernul Republicii Moldova.

Indicatori de progres:

➤ acțiuni comune desfășurate - 5

- TI – Moldova a realizat o cercetare ce cuprinde 16 autorități publice centrale, avînd la bază un sondaj de opinie al angajaților acestora în ce privește perceperea conflictelor de interese și o sinteză a informațiilor oficiale privind aplicarea Legii privind Codul de conduită al funcționarului public și Legii cu privire la conflictul de interese. Cercetarea a fost efectuată în cadrul proiectului „Societatea civilă împotriva corupției”, finanțat de Fundația Soros – Moldova și Oxfam NOVIB.

- La 18.03.2010 CCCEC a organizat și desfășurat, în parteneriat cu Asociația Obștească “Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova”, **instruirea anticorupție cu o durată de 6 ore cu reprezentanții sectorului privat** (contabili, auditori și directori de SRL). Scopul instruirii a constat în familiarizarea angajaților din sectorul privat cu mecanismele naționale de prevenire și combatere a corupției și sporirea gradului de conștientizare publică asupra amenințărilor corupției.

Conform agendei, formatorii din cadrul CCCEC au susținut prelegeri cu următoarele tematici: noțiuni generale despre corupție; contravenții ce rezultă din fapte de corupție; contravenții economice; infracțiunile de corupție; răspunderea penală a persoanei juridice; prevenirea și combaterea spălării banilor; reguli de efectuare a reviziei economico – financiare a activității întreprinderii de către

subdiviziunea specializată a CCCEC; etica și comportamentul angajatului CCCEC. La finele instruirii, participanții au primit certificate care confirmă susținerea cursului dat.

- Lansată publicația TI Moldova “Sistemul de petiționare: monitorizare și perfecționare”, care cuprinde rezultatele studiului privind funcționalitatea sistemului de petiționare în cadrul autorităților publice. În vederea evaluării acestei activități, au fost analizate informațiile oferite de către 15 instituții publice, Aparatul Președintelui RM, Aparatul Parlamentului RM și Cancelaria de Stat, precum și chestionați funcționari din cadrul acestor instituții publice și unii petiționari.

- Ministerul Economiei a asigurat (a oferit posibilitatea) desfășurarea unui interviu de cercetare, organizat de către Institutul de Politici Publice, cu genericul „Lupta împotriva corupției în țările parteneriatului estic”. Elaborarea acestui studiu este în derulare.

Concluzii la activitatea 7:

1. Din **4 acțiuni** incluse la acest compartiment, sunt realizate - **3 acțiuni** și realizată parțial - **1 acțiune**.

2. Parteneriatul între autoritățile publice și societatea civilă a fost dezvoltat în anul curent prin crearea **Consiliul Național pentru Participare**. Consiliului Național pentru Participare a fost constituit la 2 februarie 2010, în scopul stabilirii unui dialog eficient între Guvern și societatea civilă, implicării active a ONG în procesul de luare a deciziilor. Din componența Consiliului fac parte circa 30 de organizații non-guvernamentale. Scopul consiliului este dezvoltarea și promovarea parteneriatului strategic între autoritățile publice, societatea civilă și sectorul privat în vederea consolidării democrației participative în Republica Moldova, prin facilitarea comunicării și participării părților interesate la identificarea și realizarea priorităților strategice de dezvoltare a țării la toate etapele și crearea cadrului și capacităților instituționale de asigurare a implicării plene a părților interesate în procesul de luare a deciziilor.

În activitatea sa Consiliul se axează pe două domenii de bază

- participarea la toate etapele procesului de planificare strategică:

- crearea cadrului instituțional de consultare la nivelul autorităților publice centrale:

În cadrul ședinței din 8 iunie 2010 a fost aprobată Lista priorităților Consiliului Național pentru Participare pentru perioada ianuarie 2010 - ianuarie 2012. Printre acestea au fost identificate și „Prevenirea și combaterea corupției”, inclusiv:

a) Perfecționarea legislației în domeniul combaterii corupției și asigurarea implementării eficiente a acesteia;

b) informatizarea serviciilor publice și reducerea implicării factorului uman în prestarea acestor servicii;

c) desfășurarea de campanii de prevenire a corupției;

- d) prevenirea și combaterea traficului de persoane;
- e) perfecționarea mecanismului de declarare și control a veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.

Dialogul public a fost facilitat prin crearea paginii www.particip.gov.md.

IV. Extinderea colaborării internaționale

Activitatea 8. Implementarea standardelor internaționale în domeniu

8.1. Implementarea recomandărilor Grupului de State împotriva Corupției (GRECO) și cooperarea în cadrul Inițiativei Regionale Anticorupție (RAI) (termen de realizare – conform termenelor stabilite, executori – PG, CCCEC; realizat parțial)

Conform raportului de conformitate pentru runda II de evaluare a RM, GRECO a decis punerea în aplicare deplină sau tratarea satisfăcătoare a 9 dintre cele 15 recomandări, 6 recomandări fiind implementate parțial. În cadrul Reuniunii Plenare GRECO din 27 septembrie – 01 octombrie 2010 a fost aprobat raportul, pregătit de Secretariatul GRECO, la suplimentul

Indicatori de progres:

- *din 6 recomandări restante (runda II GRECO) tratată satisfăcător – 1 și executate parțial – 5*
- *cooperarea în cadrul RAI – participare la 3 întruniri și 1 școală de vară.*

(addendum) raportului de conformitate a RM la runda a 2-a. Recomandările apreciate ca restante țin de o serie de proiecte de legi elaborate în anii 2009-2010 și neadoptate de Parlamentul RM.

În derulare este ciclul trei de evaluare a RM de către GRECO, axat pe conformitatea cadrului legal național la incriminările prevăzute de Convenția penală privind corupția, Protocolul său adițional și Principiul director 2 din Rezoluția (97) 24 și conformitatea cadrului legal național la Recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei Rec (2003) 4 privind regulile comune contra corupției în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

La inițiativa RAI Secretariatul pentru Europa de Sud – Est și Înalțului Inspectorat a Declarației și Auditului Bunurilor (Albania), colaboratorii CCCEC au participat în perioada 2-3 mai 2010 la Conferința internațională „Colaborarea internațională în domeniul prevenirii conflictelor de interese și declararea bunurilor – instrumente împotriva corupției”, desfășurată în or. Tirana, Albania. La eveniment au fost prezenți reprezentanți ai țărilor membre și observatori la RAI, ai OPDAR, UNODC, Institutul de Studii Contemporane (ICS), experți ai CoE. La finele lucrărilor a fost adoptată *Declarația de la Tirana*, prin care s-a confirmat formarea ***Rețelei de Experți în domeniul Integrității*** (IEN), ca o condiție de intensificare a relațiilor regionale și internaționale de cooperare și bună vecinătate, consolidării capacităților de prevenire a corupției și sistemelor de integritate. Concomitent a fost adoptat și statutul IEN. Astfel, IEN, la care vor face parte

instituții responsabile de prevenirea conflictului de interese și declararea bunurilor, va reprezenta o rețea neformală și independență de schimb de informații, a experienței și bunelor practici în domeniu. S-a stabilit că prima președinție a IEN (mai 2010 – mai 2011) va fi deținută de Înalțului Inspectorat a Declarației și Auditului Bunurilor a Republicii Albania, iar cea de-a doua (mai 2011 – mai 2012) de către Comisia de prevenire a corupției a Republicii Macedonia. Funcțiile Secretariatului IEN vor fi gestionate de Secretariatul RAI în cooperare cu instituția care deține Președinția Rețelei.

Reprezentanții CCCEC, Procuraturii Anticorupție, MAI și Ministerului Justiției au participat la Conferința Regională Anticorupție, desfășurată la 20-21 mai 2010 în or. București, România. Evenimentul a fost organizat de către Consiliul Regional de Cooperare (CRC), RAI și TI – România. În cadrul Conferinței a fost lansat studiul „Integritate și rezistență la corupție în cadrul organelor de drept în Sud – Estul Europei”, elaborat de TI – România. Lucrarea conține tendințe și evaluări generale ale statelor din Europa de Sud – Est, dar și referințe la problemele fiecărui stat în parte.

Câteva dintre datele reflectate în studiu în privința RM relevă faptul că percepția practicienilor în privința independenței sistemului judecătoresc este de 28% ca fiind total sau în mare parte independent, 42% - este într-o măsură oarecare independent și 30% - nu este independent sau este independent în mică măsură. Dintre judecători 69% consideră că statutul lor juridic nu le asigură independență. Aceeași părere în privința statutului său juridic o dețin 44% de procurori și 46% de ofițeri ai CCCEC și MAI. Dintre cei intervievați, 36% consideră că sunt exercitate influențe asupra fiecărei dintre cele trei categorii profesionale. 50% dintre procurori consideră că executivul influențează în cea mai mare măsură, 66% de ofițeri și 92% de judecători dintre cei chestionați consideră instituția Președinției ca fiind dominantă.

Rezultatele acestui studiu vor fi luate în considerație la elaborarea proiectului Strategiei Regionale în domeniul justiției și afacerilor interne pe anii 2011-2014.

RAI, în colaborare cu Academia pentru judecători și procurori a Republicii Albania, a organizat la 31 mai – 6 iunie 2010 cea de-a IV-a ediție a școlii de vară pentru tinerii magistrați din Europa de Sud-Est cu genericul „Standardele internaționale și cooperarea în domeniul combaterii corupției”, la care au participat reprezentanții CCCEC. Școala de vară s-a desfășurat în or. Durres, Albania, având următoarele obiective: reforma sistemului judiciar și lupta împotriva corupției, procesul de aderare/integrare în UE și cerințele necesare în domeniul Justiție - Afaceri Interne, implementarea convențiilor relevante în domeniul anticorupție, politici anticorupție și măsuri de prevenire a corupției, experiența UE în domeniul cooperării judiciare în materie penală (EUROJUST, OLAF, EUROPOL, Rețeaua Judiciară de cooperare), identificarea deficiențelor procedurale și formularea propunerilor în vederea perfecționării cadrului legislativ și a structurii instituționale.

La 21-22 septembrie 2010 a fost desfășurată ședința preliminară a Consiliului de Coordonare RAI, desfășurată în or. Trogir, Croația. În cadrul căreia statele membre au prezentat raport asupra progresului înregistrat pe parcursul anului 2010

pe segmentul anticorupție. Progresul RM a fost prezentat prin prisma cadrului normativ (proiecte elaborate și adoptate de către Guvern), precum și a proiectelor implementate cu sprijinul PNUD și a Comisiei Europene, fiind remarcată necesitatea implementării recomandărilor adresate. Drept prioritate națională a fost menționată elaborarea noii strategii anticorupție și a planului de măsuri pentru realizarea acesteia.

8.2. Implementarea recomandărilor Misiunii Uniunii Europene de asistență la frontiera dintre Republica Moldova și Ucraina (termen de realizare – anul 2010, executori – executori – MF, SG; realizat parțial)

Conform informației prezentate de către Serviciul grăniceri, RM au fost înaintate 41 de recomandări, acestea fiind în proces de realizare. Complexitatea recomandărilor Misiunii EUBAM, necesitatea asigurării unei continuități în implementare, precum și perioadele

Indicatori de progres:

- *recomandări înaintate – 41 (implementarea în derulare)*
- *formate grupuri de lucru mixte - 2*
- *seminarii desfășurate -3*

experimentale ce impun testarea în teren a unora din acestea (de natură tehnico - funcțională), necesită un volum de timp suplimentar. Recomandările sunt aplicate în practică prin metode mixte, atât implementarea paralelă cât și consecventă. Serviciul Grăniceri planifică finalizarea implementării Planului de recomandări înaintate în trim. IV al anului 2011.

Cu suportul Misiunii EUBAM au fost desfășurate 3 seminarii cu tematica „Măsuri anticorupție și etica profesională”, fiind instruiți 25 de inspectori din cadrul Serviciului grăniceri.

Au fost desfășurate 2 întruniri a colaboratorilor CCCEC cu experții din cadrul EUBAM fiind trasate unele obiective de colaborare pentru anul curent.

La inițiativa Misiunii EUBAM, au fost formate două grupuri de lucru permanente în contextul cooperării interstatale a organelor de drept din R.M. și Ucraina, sub aspect operativ și analitic, în contracararea crimelor aferente frontierei de stat. CCCEC participă la cel de-al doilea grup, al cărui domeniu de interese este combaterea contrabandei de droguri, arme, bunuri, țigări și alte fraude vamale. O serie de ședințe ale grupurilor de lucru sunt desfășurate în or. Odesa, Ucraina.

Pe parcursul lunii septembrie de către experții EUBAM a fost realizat un chestionar al integrității profesionale, în scopul evaluării situației curente la acest capitol în cadrul organelor vamale. Rezultatele urmează a fi prezentate în formă de raport și recomandări ale EUBAM. Concomitent experții EUBAM oferă asistența și consultanță la implementarea întregului set de măsuri în domeniul combaterii corupției în sistemul vamal.

8.3. Extinderea cooperării cu instituțiile internaționale de profil în acțiunile de prevenire și combatere a corupției (termen de realizare – anul 2010, executor – CCCEC; realizat)

În vederea inițierii unor relații de colaborare, reprezentantul permanent al Ministerului Austriac de Interne a efectuat o vizită la CCCEC, în cadrul căreia au fost trasate obiective concrete de conlucrare în viitor. Acestea urmează a fi materializate prin organizarea vizitelor de studii pentru colaboratorii CCCEC inclusiv școli de vară anticorupție, precum și schimbul reciproc de informații în domeniile de competență.

În scopul identificării bunelor practici de conlucrare a instituțiilor statale cu societatea civilă în domeniul prevenirii și combaterii corupției, CCCEC a găzduit în aprilie 2010 o delegație

Indicatori de progres:

- *desfășurate vizite peste hotarele țării de către colaboratorii CCCEC, în contextul domeniului expus - 25*
- *Semnat la 21.09.2010 Plan comun de acțiuni/Memorandum privind colaborarea CCCEC cu partea Română în domeniul combaterii corupției.*
- *în derulare 2 proiecte (Acordul privind crearea consiliului interstatal pentru combaterea corupției (CSI); Acordul cu privire la înființarea Academiei Internaționale Anticorupție (IACA);*

a reprezentanților societății civile din Kazahstan.

Reprezentanții CCCEC au participat la o serie de evenimente, desfășurate peste hotarele RM, printre cele mai relevante fiind:

- Conferința cu genericul: *„Combaterea corupției: Cele mai bune practici”*, organizată de Centrul European de Studii a Securității „George C. Marshall” și desfășurată în or. Sofia, Bulgaria (martie 2010).

Lucrările au fost axate asupra schimbului de informații între state cu privire la cele mai bune metodologii și inițiative de combatere a corupției, difuzarea informației privitor la resurse disponibile spre utilizare în procesul de combatere a corupției (baze de date, contacte și rețele, experți, unelte diplomatice etc.), informarea participanților despre programele de asistență tehnică a Guvernului SUA și a altor agenții implicate în domeniul combaterii corupției;

- Întrunirea Rețelei de combatere a corupției pentru Europa de Est și Asia Centrală, organizată de către Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică (OECD) în or. Paris, Franța. Printre tematicile discutate a fost și *„Declararea activelor de către funcționarii publici – instrument de combatere a corupției”* (martie 2010).

- Vizita de documentare la Direcția Generală Anticorupție a Ministerului Administrației și Internelor a României. Partea română a manifestat interesul de colaborare cu CCCEC în ce privește combaterea corupției în zonele de frontieră (Poliția de frontieră, Serviciul grăniceri și Serviciul vamal), în acest sens fiind propusă semnarea unui protocol de colaborare între instituții (mai 2010);

- Vizita de studiu la Comisia de prevenire a corupției din Slovenia, tematica constituind evaluarea riscurilor de corupție (mai 2010). Urmare vizitei, formatorii

CCCEC în domeniul evaluării riscurilor au concluzionat necesitatea operării unor modificări a actelor normative în vederea lărgirii competențelor CCCEC ce țin de supravegherea/monitorizarea întregului proces de autoevaluare a riscurilor de corupție de către instituțiile publice și în vederea stabilirii responsabilităților managerilor instituțiilor la acest capitol. De asemenea, s-a identificat necesitatea elaborării unui Ghid metodic privind descrierea detaliată a măsurilor necesare de întreprins în procesul de evaluare a riscurilor instituționali de corupție.

- Cea de-a 12-a ședință a Consiliului Coordonator al Conducătorilor Organelor de Investigații Financiare ale statelor membre CSI (KSONR). Una din întrebările puse în discuție a ținut de situația actuală în domeniul anticorupție în țările membre CSI. Conform deciziei acestei s-a inițiat elaborarea proiectului Acordului privind cooperarea statelor-membre CSI în domeniu contracarării corupției.

- Conferința internațională “Mecanisme și instrumente internaționale pentru contracararea corupției”, eveniment organizat la inițiativa Agenției pentru combaterea criminalității economice și corupționale a Kazahstanului și desfășurat în or. Astana. Statele participante (circa 40) au expus în ședințe plenare practici naționale la capitolul luptei împotriva corupției, fiind reiterată necesitatea promovării și în continuare a standardelor anticorupție la nivel statal (iunie 2010);

- Conferința internațională “De la viziune spre realitate: o nouă abordare asupra contracarării corupției”, care a marcat înființarea Academiei Internaționale Anticorupție (IACA) la inițiativa Oficiului Națiunilor Unite pentru droguri și Crimă și Oficiului European Antifraudă (OLAF). Evenimentul s-a desfășurat în orașul Viena, Republica Austria și a întrunit circa 800 de reprezentanți ai 90 state. Discuțiile au fost focusate asupra consecințelor corupției, necesității contracarării în tandem a crimelor organizate și financiare și a corupției, precum și a rolului prevenirii în lupta cu corupția. Actualmente este în derulare procedura internă de avizare a Acordului cu privire la înființarea Academiei Internaționale Anticorupție (septembrie 2010);

- Reuniunea profesioniștilor guvernamentali de rang înalt, responsabili de implementarea legilor naționale anticorupție, organizată de către Banca Mondială în or. Ankara, Turcia. Această întrunire a oferit posibilitatea de familiarizare a delegației naționale cu misiunea Băncii Mondiale în domeniul anticorupție, totodată fortificând legăturile de colaborare între autorități (septembrie 2010);

- Cea de-a IV Conferință anuală și Reuniunea Generală IAACA cu genericul “Convenția ONU împotriva corupției – Capitolul IV: Cooperarea Internațională” (Macao, noiembrie 2010);

- Ședința Consiliului de Coordonare a RAI, obiectiv al căreia a fost raportarea activităților desfășurate în anul 2010. progresul RM a fost prezentat prin prisma cadrului normativ (proiecte elaborate și adoptate de către Guvern), precum și a proiectelor implementate cu suportul PNUD și a Comisiei Europene, fiind remarcată necesitatea implementării recomandărilor adresate (România, noiembrie 2010);

- Training-ul organizat în cadrul Proiectului regional “Rețeaua practicienilor în domeniul anticorupție”, la inițiativa UNDP, cu genericul “Tehnici și metodologii în prevenirea corupției”, care s-a desfășurat în or. Roma, Republica Italiană (noiembrie 2010);
- Conferința internațională anticorupție cu genericul “Prevenirea corupției în mijlocul crizei”, desfășurată în or. Cologne, Germania, la inițiativa DBB Akademie (Germania). Obiectivul întrunirii a fost oferirea unei imagini de ansamblu a celor mai recente practici anticorupție din Europa în lumina crizei financiare (noiembrie 2010);
- Conferința internațională “Lupta eficientă împotriva crimei organizate și a corupției”, desfășurată în or. Dubrovnik, Republica Croația (noiembrie 2010).

Concluzii la activitatea 8: la acest compartiment Planul include **3 acțiuni**, dintre care 2 – realizate parțial și 1 - realizată.

În contextul relațiilor Republica Moldova - Uniunea Europeană, dialogul instituționalizat se realizează prin intermediul structurilor de cooperare: *Consiliul de Cooperare RM – UE, Comitetul de Cooperare RM – UE, alte comisii, grupuri de lucru, comitete și subcomitete relevante*. Unul din domeniile relevante lansării dialogului moldo comunitar îl constituie „combaterea corupției” care este abordat la reuniunile Platformei Multilaterale a Parteneriatului Estic (PE) nr. I - *Democrație, Bună Guvernare și Stabilitate*. În baza Deciziei comune a Platformei prenotate a fost instituit Panelul „Lupta împotriva corupției”, care la 14 septembrie 2010, la Bruxelles, s-a întrunit în cadrul primei reuniuni. La acest for internațional au participat delegațiile celor 6 state partenere ale PE, reprezentanți din cadrul Consiliului Europei, Comisie Europene, țărilor membre ale Uniunii Europene, Forumului Societății Civile și diverși donatori. În contextul discuțiilor referitoare la evenimentele planificate în perspectiva Programului de lucru al Panelului a fost formulată propunerea organizării în Republica Moldova a Conferinței cu genericul „*Revizuirea politicilor și strategiilor naționale cu privire la buna guvernare și prevenirea corupției*”. Acest eveniment constituie un bun prilej pentru cele 6 țări de a împărtăși practicile și experiențele privind realizările și problemele identificate în procesul implementării documentelor de politici anticorupție.

Ce-a de a doua întrunire s-a desfășurat la 15-16 noiembrie 2010 în or. Varșovia, Polonia. Tematica evenimentului a vizat prioritar schimbul de metode, practici, procedee și maniere de cooperare cu societatea civilă în lupta cu corupția.

Lupta împotriva corupției este un domeniu negociat în contextul noului Acord de Asocierie între RM-UE, fiind regăsit în capitolul „Justiție, libere și securitate”. Totodată, în cadrul capitolului cooperare financiară” sunt negociate definițiile de corupere activă și corupere pasivă în sensul Protocolului la Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene.

Unul din domeniile relevante pentru lansarea dialogului privind liberalizarea regimului de vize îl constituie Blocul 3 „*Politica în domeniul combaterii corupției*”.

În contextul vizitei de evaluare în Republica Moldova a Misiunii Comisiei Europene pentru discuții exploratorii pe marginea dialogului privind liberalizarea regimului de vize, în perioada 15- 16 septembrie 2010, în incinta CCCEC, a avut loc întrunirea cu o echipă de experți din statele membre UE și experți ai Comisiei Europene care s-au familiarizat cu starea lucrurilor la compartimentele contracarării corupției și spălării banilor. Urmare a vizitei, experții evaluatori au prezentat un Raport pe Blocurilor evaluate iar recomandările formulate de aceștia vor fi incluse în cadrul unui Plan național de acțiuni în cadrul dialogului privind liberalizarea regimului de vize cu Uniunea Europeană.